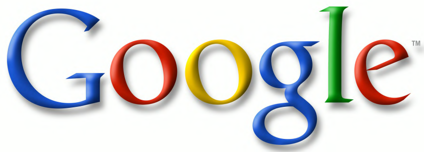

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

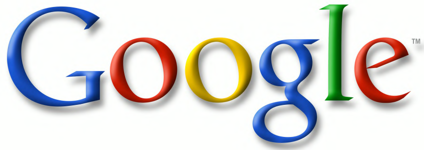
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

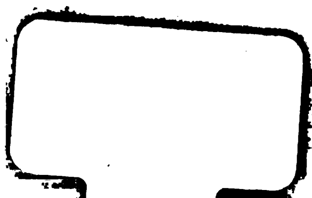
- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
  Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
  Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
  Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
  Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

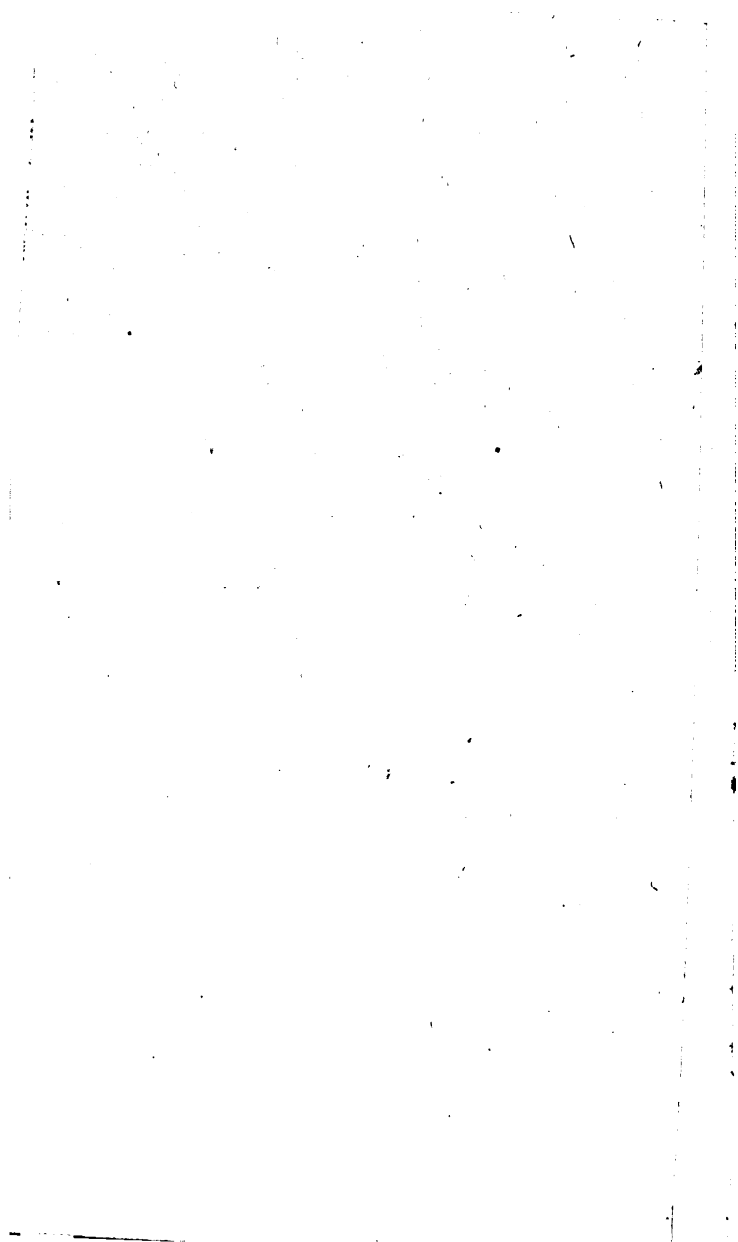
Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk `http://books.google.com/`

NYPL RESEARCH LIBRARIES

3 3433 08157518 9

DAG-BOK

ÖFVER

BLOCKADEN AF GENUA

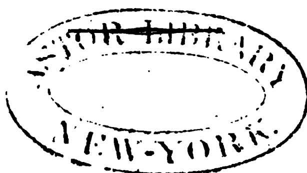
År 1800

FÖRFATTAD

AF

Jacob Christianson Gråberg

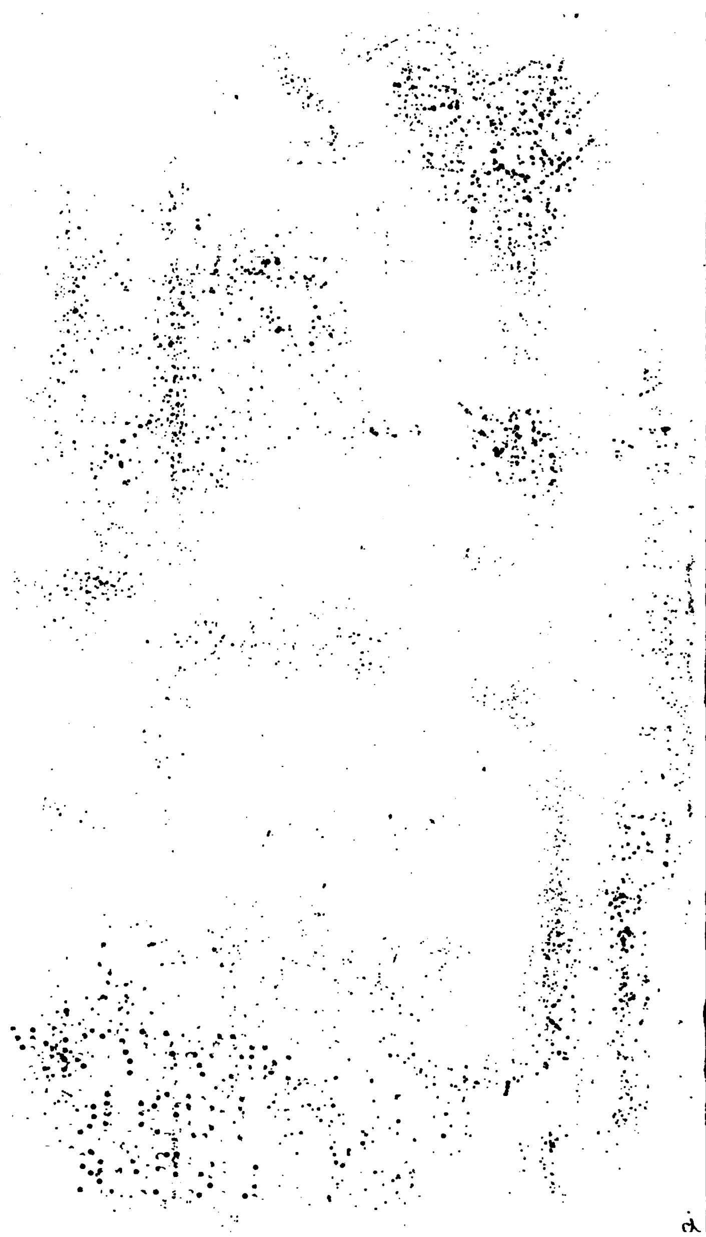
ANDRA UPPLAGAN.

TRIPOLI I VESTER

TRYCKT HOS MOHHAMMED ES-SWID

1828.

Blockeringen af staden Genua år 1800, är en af de märkvärdigaste händelser, hvilkas minne nödvändigt måste förvaras i tideböckerna. En Svensk, employerad vid sitt fäderneslands Mission i Italien, har, som ögonvittne, författat en Dagbok, hvars förtjenst är den, att hafva troget följt och antecknat hvad sig tilldragit, och mest varit värdt uppmärksamhet.

Den namnkunnige BUONAPARTE troddes nästan allmänt antingen försmäktad i Arabiska öknarne, eller krossad af otaliga härar, då hans återkomst från Egypten satte hela Europa i förundran. Frankrike, trolöst härjadt af, och dystert suckande under en flerårig förvaltning af dess högsta makt, som aldrig höll, kanske aldrig kunde hålla hvad den lofvade och hvad den var skyldig att hålla; blottställd för den ena revolu-

tion efter den andra, utan att Folkets sällhet i någon måtto kunde åstadkommas: var nära brädden af dess undergång: det skulle dukat under för tyngden af den mäktiga coalition, som ville återställa sakerna i deras gamla skick. Buonaparte, Republikens Hjelte, underbart räddad från alla de faror som omgifvit honom, och återkommen bland ett Folk, som med förtjusning firade hans storverk: han liksom återgaf dem mod och krafter. Man kan icke afgöra om det var hans ärelystnad, eller nationens innerliga önskan som anförtrodde Statsrodret i hans händer.

Efter *Scherers* nederlag och *Moreaus*, ehuru förträffliga, reträtt, hade Franska vapnen i Italien förlorat all lycka. *Macdonald* slagen vid la Trebbia, *Joubert* ihjelskjuten vid Novi och med honom den ryktbara dagen förlorad, *Championnet* öfvervunnen vid Fossano, och ändteligen Cuneo fallit i fiendernas händer: Sådana voro följderna af detta olyckliga fälttåg. Fransmännen ägde nu me-

ra på hela half-ön, blott en enda fristad, inom Liguriens trånga gränsor. Buonaparte utnämner till Fältherre för armén i Italien, segraren öfver Zürich, den tappre, den kloke *Massena*. Efter lång tvekan antager han detta befäl, kommer till Italien och finner tropparne skingrade, utmerglade, i största oordning, utan krigsaga och tukt. Med sin slughet och konst sätter han dem i ordning. *Moreau* hade befälet öfver armén vid Rhenströmmen. I denna ställning gjorde Buonaparte fredsanbud: de antogos ej: deröfver förbittrades hela Franska Nationen, den förenade sitt bemödande, sin styrka, för att fortsätta kriget: hvar Fransman vill gå i fält under Buonapartes anförande.

Man kan föreställa sig Franska arméns tillstånd i Italien, då i sjelfva Genua vid hufvudlägret tredje half-Brigaden af linietropparne rent af uppsagt all lydnad, och ville tåga hem åt Frankrike sedan den med våld uttagit sina fanor; ty soldaterne befunno sig utan sold för flera må-

nader, och flere dagar utan mat: de missnöjde blefvo likväl tillfredsställde af General *Gouvion S:t Cyr*, som med sin vältalighet och sin godhet bragte dem att ångra hvad de företagit; frivilligt lofvade soldaterne att i första träffning gifva tydeliga prof på deras bättring.

General *Massena* anlände till Genua den 9 Februari 1800. Han gaf befälet öfver arméns högra flygel åt sin förste GeneralLöjtnant *Soult*, och för den venstra satte han General *Suchet*. Divisions-Cheferne *Victor* och *Lemoine* blefvo hemsände, *Miollis* och *Marbot* blefvo qvar: *Gazan* och *Oudinot* voro ankomne med Fältherren; *Müller*, *Loison* och *Rochembeau* väntades med första. Commando öfver staden Genua och dess fästningar gafs åt General-Adjut. *Giovanni*, äfven Chef för Fältherrens General-stab. Regeringen i Genua hade nyss undergått en ny förändring, då Franska Consuln och Chargé d'affaires *Belleville* velat härma hvad som vid Buonapartes återkomst blif-

vit anordnadt i Frankrike; men största delen af stadens invånare voro härmed missnöjde. Man påstår gemenligen, att det var denne nya Regerings oförsigtighet och elaka förvaltande, som lade första grunden till dyrhet och brist på lifsmedel, hvilken i följden bragte staden i yttersta elände. Man vet att Judesocieteten utfäst sig att förse staden med spannmål och andra ätliga varor, blott under det förbehåll att Franska Kapare ej måtte besvära de fartyg som skulle hitbringa dem, voro de än af hvád nation som helst, samt att de sedan skulle få sälja deras varor på hvad vis och åt hvem de behagade; men Regeringen afslog begge dessa punkter, kanske mer af dumhet än af arghet och elakt tänkesätt.

Den nye Fältherren ombytte snart flera medlemmar af Regeringen. Han insatte åtskilliga, som utaf många, mest enthusiaster, höllos för aristokratiskt sinnade, men af allmänheten voro ansedde som redelige hedersmän, nemligen *Hieronymus Durazzo*,

Michel Angelo Cambiaso, Paul Celesia f. d. adelsmän, samt *Emanuel Balbi,* och *Strafforella.* Handlande, hvilkas första omsorg blef att sända på alla kanter Commissarier och Agenter för att besörja och påskynda lifsmedels anskaffande i staden, då man redan derpå hade en så stor brist, att blott fyra lod bröd utdeltes till salu om dagen till hvar invånare, och Regeringen, för att förekomma all oro bland pöbeln, så länge man var i väntan på ny spannmåls ankomst blef omtänkt att låta utdela goda och kraftgifvande soppor till salu på flera ställen i staden, så att man ej i förtid måtte klaga öfver hungersnöd. Kort derpå ankom verkligen en ansenlig myckenhet spannmål, som satte stadens invånare i stånd att icke befara total brist och hungersnöd åtminstone för 40 dagar.

General-Adjutanten *De Giovanni* lät utgå flera kloka och vältänkta påbud, hvarmed han förmådde de ifrån alla orter i Italien inkomna frihets-älskare, att med någon ting sig

sysslösättå; de som hörde till någon del af armén, hänvistes till deras stationer, och andre sändes att föröka antalet af de troppar som formerades i Dijon, Nizza och Grenoble, och på sådant vis erhöll man gagn af en myckenhet flyktingar, och befriade staden ifrån en mängd onyttiga brödätare.

Man trodde gemenligen i förstone, att General *Massena* tänkte alldeles öfvergifva östra kusten, staden Genua, och la Bocchetta, retirera sig till Savona, försvarandes linien vid S. Giacomo, samt rent af lemna hela den trakten, som, med det den skulle nödga honom att hålla en alltför vidsträckt linie som öfvergick dess krafter, skulle försvaga honom, utan att lemna godt hopp att kunna emotstå fiendens anfall. Men då Generalen emot slutet af Mars månad låtit komma dess guides och sina hästar till hufvudstaden, försvann denna farhåga alldeles.

Emedlertid föreföllo flere skärmytslingar öster om staden. Vid bör-

jan af året hade de Franske drifvit de Kejserlige tillbaka ända till Chiavari, men förblefvo dock beständigt vid deras linie öfver Sori och Recco. Föga felades i denna expedition att de kringränt en ansenlig kejserlig tropp, ja sjelfva General *Klenau* som commenderade den och som drog sig i största hast tillbaka ända till golfen af Spezia. Här var det som ofvanbemälte tredje half-brigad linie-troppar, anförd af den käcke *Mouton*, med yppersta tapperhetsprof utplånade minnet af det fel den begått, då den utan officerare och utan ordning velat marschera åt hembygden. Åra och heder, fruktan för skam äro alltid de pådrifvande orsaker som föra Franska soldaten i striden, och då dess anförare vet rätt länka och handhafva dessa driffjädrar, kan han städse nästan vara säker om segern.

I Ligurien uppreste sig vid denna tid ett litet *Vendée*. Invånarne i dalen Fontanabuona tillika med flera kringgränsande kyrksocknar i bergsbygden grepo till vapen, under före-

gifvande att ifrån deras hemvist afhålla alla slags krigstroppar, och betygade i förstone att blott vilja försvara sig och aldrig angripa, samt att deras resning skulle genast upphöra, så snart man ville förskona dem ifrån det som de kallade förtryckande pålagor och skatter. Men man blef snart varse att roflystnad och hämdgirighet voro deras afsigter, då de ej allenast mottogo med beväpnad hand de Genuesiska troppar, som ditsändes för att hålla fred och bringa till lydnad de upproriske, utan ock mördade alla Fransmän som föllo i deras händer.

Då nu *Massena* öfversett och noga mönstrat sin styrka, anlade han sitt hufvudläger i Genua, som nu blifvit en sammelplats för hela högra flygeln af dess armé bestående af 15000 man, och som innehade en linie af 10 svenska mil, hvilken linie ej kunde göras mindre, emedan man nödvändigt borde försvara höjderne, som bestryka östra kusten hitom udden vid *Portofino* och de bergsklyf-

tor som lemna tillgångar från Parmesangebietet, Lombardiet och Piemont; denne tropp borde sedermera förse fästningarne Gavi och Savona med behörig garnison samt betäcka staden Genua; den borde än ytterligare försvara sjökusten och understödja och lätta tillgången af lifsmedel i hufvudstaden. Man inser snart att den var till allt detta alltför svag, men hvad som fattades i afseende på antalet, ersattes igenom soldaternes tapperhet, officerarnes drift och generalernes erfarenhet. Positionerne af dess linie voro följande; ifrån Recco och Ruta, 2 a 3 mil öster om staden, sträckte den sig in i landet uppåt höjderne af de kring Genua liggande berg, occuperade la Cornua, hvarifrån den gick opp till Torriglia, och derifrån försvarade Scoffera och St. Alberto. Då den sedermera ändrat direktion venster ut, gick den norr om Genua på hänsidan af La Scrivia, betäckande Casella, Savignone, Busalla, Borgo di Fornari, Castagno och Ronco. Den vigtiga posten la Boc-

chetta var äfven inom linien, som förmedelst en förpost vid Voltaggio communicerade med fästningen Gavi. Härifrån sträckte sig förposterne till Le Capanno di Marcarolo samt till berget Campofreddo, hvarifrån linien gick nedföre i sydvest, försvarande Calvo, Stella, Montenesino och Cadibona, sista station förrän man hinner ner till Savona.

Man befann sig redan emot slutet af Mars månad, och ännu inga lifsmedel, som man lofvat *Massena*, sågos ankomma, hvilket påtageligen ökade missnöjet och dyrheten. Så väl Regeringen som sjelfva Fältherren använde all möjelig flit och bemödande för att få den spannmål hit, som man väl viste låg i Marseille och Toulon färdig att afsändas, men sådant hindrades af det stränga blockerande hvarmed de Engelske redan kringränt hela kusten, och denne omständighet gjorde att man fruktade för hungersnöd och brist på allt slags föda, redan tio dygn förrän sjelfva belägringen tog sin början.

De första dagarne af April månad fick man höra att de Franske voro i handgemäng med de Kejserlige öster om staden, men utan betydlig fördel på någondera sidan, emedan de alltid bibehöllo sig vid deras respective positioner. Engelska flottan nalkades närmare hamnen och började den strängaste blockering; de Kejserliges rörelser utvisade tydeligen deras tanke att attackera linien, och som de alltför väl kände dess vidd samt den otillräckliga styrka som den samma betäckte, hoppades de att snart öfverstiga den. Det var derföre af nöden att allvarsamt tänka på att försvara sig, och *Massena* lät icke påminna sig om att göra sin skyldighet.

Men förrän man nu börjar dagliga berättelsen af denna märkvärdiga blockering, bör man säga ett ord om Stadens belägenhet, och beskaffenheten af dess försvarsverk, för att dermed göra tydelig den lilla topografiska karta man härhos bifogar,

så att Läsaren må kunna fatta sammanhanget af hvad som följer.

Staden Genua ligger på ryggen af ett berg, hvars fot sköljes af Ligustiska hafvet. Den omgifves på landsidan af en dubbel omgång murar, af hvilka den som är innerst omgifver blott sjelfva staden, och har nästan en eggformig omkrets, samt försvaras af flera bastioner, som gemenligen äro af ganska liten nytta under en belägring, så framt icke fienden intränger i förstäderne. Den yttre muren, som tager sin början vid hafvet på begge sidor om staden, stiger sedermera opp och förenas vid en ansenlig höjd af berget; denna nya mur gifver staden en trekantig form. Flera fästningsverk försvara dess omkrets. Högst uppe vid trekantens spets, ser man Lo Sperone, en stark fästning, som ofta höljes af skyarne, längre vesterut, mer än halfvägs ner åt sjön Le Tenaglie, och ned vid sjelfva sjön ofvanför stadsporten ett batteri kalladt San Benigno. Detta gör att staden på den

Genua, Santa Teela, och La Madonna del Monte. Högre opp på bergets allrahögsta klint, norr om Lo Sperone befinnes fästningen il Diamante som bestryker den förre, ehuruväl några kännare påstå att den är derifrån alltför aflägsen; den är af yttersta vigt för de belägrade, emedan den ansenligen betäcker och beskyddar de öfriga yttre fästningsverkenas operationer. Emellan il Diamante och Lo Sperone ligger berget Due Fratelli, som tillskapas af tvenne kullar, och är en vigtig position, emedan den kan befrämja de belägrandes förening och sätta dem i stånd att på baksidan anfalla de yttre befästade höjderne; men som man derstädes fruktar intersektion af eldarne ifrån de tvenne sist bemälte fästningarne, är det öfvermåttan svårt att sig deraf bemästra, ehuruväl der säges vara ett ställe som hålles för säkert för begge fästningarnes artilleri. Åt sjösidan försvaras staden och hamnen af flera och väl befästade batterier, hvaribland

la Strega, la Cavo, begge Muljändarne och la Lanterna äro de betydligaste, och nyligen satte i yppersta försvarsstånd. Vester ut sköljes foten af den klippan, hvars kulle drager stadens yttre mur, af strömmen Polcevera, och österut skiljer il Bisagno staden ifrån Albaro, en liten och öfvermåttan vacker by, aflägsen en italiensk mil i öster från hufvudstaden; och i vester befinnes den präktiga förstaden Sampierd'arena tätt under Genuas portar vid hafvet. Många andra betydande poster existera på begge sidor om staden, som i följden af denna berättelse skola nämnas och beskrifvas, i den ordning som händelsernes fortgång äskar.

Den 1, 2 och 3 April visade sig en Engelsk Eskader på östra sidan af Genua; men nalkades närmare

Den 5 April.

Och kanonerade de mot kusten befinteliga posterne; man fick snart förmärka, att denna attack på sjösi-

dan

dan var combinerad med en annan till lands, och sedan en colonn kejserlige troppar passerat genom de kejserliga feodalgodsen, då kallade Monti Liguri, samt en annan vid Scoffera, blefvo Fransmännen attackerade vid deras position vid Montefascie, som af dem försvarades i 5 timmars tid, hvarefter de nödgades den evacuera. General *Otho*, som commenderade venstra flygeln af Tyska armén, bestående af 8 a 9000 man, ämnade anfalla hela linien allt ifrån La Bocchetta ända ned till Ruta, samlade derföre sin styrka i Bobbio, för att derifrån på ena sidan öfverrumpla Torriglia och Bussalla, och på den andra attackera Recco och Ruta. Denne del, som utgjorde venstra flygeln af dess tropp, borde förena sig med de upproriske i Fontanabuona, och sedan tåga ned åt Genua. Hans högra flygel, som bestod af några bataljoner Österrikare, ett regemente Piemontesare, och en del Genuesiske upprorsmän hade ordres att ifrån No-

vi följa stora landsvägen, gå förbi Gavi, som borde lemnas blockeradt, öfverstiga La Bocchetta, och begifva sig ned i dälden Polcevera, för att derstädes förena sig med centern, som skulle framkomma ifrån Bussalla. Sådan var de Kejserliges belägringsplan. — Sedan General *Darnaud* nödgats evacuera berget Fascie, och tidning derom ankommit till Scoffera, Torriglia och San Alberto, måste General *Petitot* som der förde befälet, och sig till det yttersta försvarat, äfven gifva vika och retirera sig till Prato mot Bisagnoströmmen. General *Gazan*, som commenderade vid Bussalla, blef likaledes af öfvermäktig styrka öfverfallen, och måste draga sig tillbaka på hinsidan af La Scrivia, och stannade vid Molini. Positionerne vid Capanne di Marcarolo, och Monte Calvo blefvo också med våld intagne, och således hela linien öppnad ända till Cadibona. Fältherren *Melas* attackerades emedlertid på den sidan, tog Cadibona, Montenesino och Stella, samt tvin-

gade snart General *Soult* att retirera till Varaggine.

Den 6 April

Om morgonen befunnos i Genua uppslagne och kringspridde flera proklamationer af bemälte Fältherre Baron af *Melas* samt af Genuesiska ur Franska tjensten deserterade BrigadeGeneralen *Asseretò.* Båda innehöllo uppmuntringar till Genuesiska nationen att taga till vapen emot Fransmännen, och General *Assereto* förkunnade att han var af General *Melas* utsedd till befälhafvare för all den insurgerade allmogen; han uppmuntrade derföre dem som ej ännu gripit till vapen, att göra det. Man fick äfven samma dag veta att de Kejserlige, tagande vägen genom Cadibona, redan couperat Franska armén genom staden Savonas och skansen Vados intagande. — Fältherren *Massena*, som fann denna ställning högst kritisk, beslöt att angripa fienden i deras gårdagen fattade positioner vid bergen Fascie, Cornua och

Scofféra, och sådant lyckades honom till den grad, att han om aftonen samma dag hit införde 2500 fångar, bland hvilka befann sig Öfversten Baron *d'Aspre*, som commenderade kejserliga avant-gardet af General *Klenaus* division med nästan hela sin stab. General *Poinsot* anfaller emedlertid fienden vid Bussalla, återtager Borgo de Fornari, Casella, och Savignone, och den tappre *Soult* drifver fienden ifrån Le Capanne di Marcarolo och från Monte Calvo.

Den 7 April

Införde Franske Generalen *Gazan* 809 fångar, som han tagit under det han förföljt de Kejserlige och återtagit de förlorade posterna Nervi, Sori och Recco. — Återkomne ifrån denna expedition, lät Fältherren sina troppar samma dag marschera mot trakten af Savona. De Engelska skeppen hade dels intagit hamnen i Vado, och voro dels på redden af Savona.

Den 8 April

Om natten, hade de Kejserlige avan-

cerat på en annan sida af Genua, och sedan de forcerat posten vid Capanne di Marcarolo, framträngt förbi Acquasanta ända ned i dälden Polcevera utan att passera den betydliga posten la Bocchetta. Flere af insurgenterne som befunno sig ibland dem, hade i bemälte däld låtit ringa storm, utan att invånarne derigenom blifvit förledde att gripa till vapen. General *Massena* afreste samma dag till Savona, sedan GeneralLöjtnanten *Soult* redan sökt intaga höjderne vid trakten af Voltri och Campofreddo. Nationalgardet sattes i aktivitet, och de kejserlige fångarne blefvo transporterade om bord på flera under batteriena i hamnen varande skepp. — BrigadGeneralen *Mouton* hade emot aftonen tågat inåt landet för att möta fienden; Generalerne *Gazan* och *Poinsot* skulle soutenera hans anfall.

Den 9 April

Ankom en kurir ifrån General *Massena*, som nu vistades i Cocoleto *),

*) Den ryktbare *Columbi* födelseort.

en svensk mil ifrån Savona belägen, till Chefen af dess general-stab *Oudinot*, som berättade att General *Mouton* återtagit Le Capanne di Marcarolo, hvarest han fått 600 kejserliga fångar samt eröfrat 2:ne kanoner; men som Fransmännen nödgats draga sina troppar mot trakten af Savona, minskade de sin linie på östra sidan, och retirerade till Albaro.

Den 10 April

Erhöll man tidning, att General *Massena*, som ämnade intaga orten Stella nära vid Savona, med förlust blifvit tillbakadrifven, och detta tillskrefs GeneralAdjutanten *Sacleux* underlåtande att uppfylla de honom gifna ordres, hvarföre han ock af Fältherren blef på stället degraderad, samt erfor det mest hårda och obehagliga bemötande. I denna träffning blesserades Generalerne *Gardanne*, *Frassinet* och *Goudniot*, samt en mängd officerare, och General *Massena*, som sjelf stridde såsom simpel granadör, var redan för ett ögonblick tillfångatagen, men blef frälsad af sina guides

som inträffade. I anledning häraf concentrerade sig Franska tropparna vid Genua, på sätt att de öfvergåfvo alla deras aflägsna poster, och occuperade endast höjderna och fästningsverken omkring staden.

Den 11 April

Fick man veta, att GeneralLöjtnanten *Soult* på sin sida, oaktadt Fältherrens tillbakadrifvande, haft fördelar, emedan han tillfångatagit 3000 man med 96 officerare och 7 fanor, som man följande dagen såg hit ankomma. General *Massena* trodde att han onekligen skulle hafva förenat sig med den couperade delen af Franska armén under General *Suchets* befäl, om GeneralAdjutanten *Sacleux* gjort sin skyldighet; och denna öfvertygelse gjorde att han, vid dess återkomst till Genua, hvarken ångrade eller sökte att reparera den skymf han tillfogat bemälte GeneralAdjutant, då han i troppens åsyn bortref dess epauletter och sönderbröt hans värja. *Sacleux* har dock sedan bevisat sin oskuld och blifvit återställd i sin grad och sin heder.

Den 12 April.

General *Massena*, orolig öfver sin förlust, kom tillbaka till Genua kl. 2 om morgonen, lemnandes sin tropp på höjderna öfver Voltri i en linie som sträckte sig nästan fram till Sasselio. Uppmuntrad af Gen. Löjtnanten *Soults* framgång, och dess tropps förening med den som *Frassinet* fört honom till hjelp öfver bergen, afreste han igen om natten; och följande dagen,

Den 13 April.

Fram emot middagen, var Fältherrens hufvudqvarter i Varaggine.

Den 14 April

Attackerade de Kejserlige å nyo de Franske på östra sidan af staden, sedan de förut återtagit alla de af Fransmännen öfvergifna posterne. — Oaktadt 5 timmars beständigt fusilierande vid San Martino, kunde de Kejserlige dock ej närma sig till Franska positionerne, hvilka sednare dock i denna affär förlorade omkring 50 blesserade, som man sett till hospitalet införas.

Den 15 April.

General *Massena* försökte å nyo att öppna sig väg till centern af armén mot Savona; men så väl fiendens öfverlägsenhet, som Engelska skeppens kanonad mot staden, betog honom allt hopp att sådant verkställa. En stor mängd af Franska blesserade infördes i staden så väl sjöledes som till lands, och man såg att bemälte General sjelf misströstade att deri lyckas, emedan han vid sin återkomst till Genua,

Den 16 April.

Om aftonen, lät allmänheten veta, att han trodde det GeneralLöjtnanten *Suchets* overksamhet hade gjort till intet alla hans försök, och att, då han sett fienden så mycket öfverlägsen, och fri från göromål på andra sidan använda all sin förmåga emot Genua, kunde han icke vidare våga sin tropp emot trenne gånger större styrka, utan hade varit nödsakad att retirera till Voltri.

Den 17 April.

General *Massena* begaf sig således till regeringen, för att med densamma öfverlägga om medlet att, så mycket möjligheten medgaf, vara betänkt på Genuas och arméns aprovisionerande. Samma natt afsändes ock General *Oudinot* sjöledes i en öppen båt, (som fördes af den tappre och förfarne *Bavastro*, den bäste och oförsagdaste af Liguriens sjömän) till General *Suchet* för att dirigera dess operationer, och söka hitskaffa hjelpsändning och provision ifrån det inre af Frankrike.

Den 18 April.

Franska tropparne som voro vid Voltri och Sestri, retirerade sig ännu närmare till staden, och några fiendens försök emot stadens yttre murar gjordes till intet genom stark kanonad ifrån de yttre fästningsverken.

Den 19 April

Drogo Fransmännen sig tillbaka ända till SanPierd'arena, och lemnade bron vid Cornigliano till gräns emellan

dem och de Kejserlige — Redan började man att känna bristen af bröd och mjöl, hvarföre man hade anlitat National-Instituten att så väl uppgifva medel till sädens mera tillräcklighet vid utbakningen till bröd, som till att befordra dess söndermalande, emedan fienden förstört de till staden ledande vattendämmar, och således gjort mälden omöjlig vid vattenqvarnarne. Det förra verkställes genom hveteklis kokande i det vatten hvarmed man tillredde bröddegen, och det sednare afhjelptes genom en mängd af häst- och handqvarnars inrättande. — Ifrån denna dag kan man säga, att verkliga belägringen af Genua tagit sin början, såsom blockeringen begynts den 5 i denna månad, då staden kringrändes på alla sidor. Nu utdeltes till salu blott 2 lod bröd om dagen åt hvar man, och detta bröd bestod af bara hvetekli. — Denne dagen tecknades äfven med General *Marbots* dödliga frånfälle i en smittosam feber.

Den 20 April

Såg man på bergen af Savona mycken eld, och hördes ofta kanonskott, hvaraf man slutade att de Kejserlige börjat belägringen af samma fästning; man kände att dess lifsprovision ej var tillräcklig för 14 dagar, och derföre sände man härifrån om nattetid några båtar torkadt bröd, som lyckligen undslapp Engelska flottans uppmärksamhet, och ankom utan hinder till sin destination. — På östra sidan presenterade sig emedlertid fienden framför MonteCornua och Fransmännens öfriga positioner i dess grannskap, och som General *Miollis*, hvilken derstädes förde befälet, befann sig allför svag att göra motstånd, måste han retirera sig innanför la Sturla, och besätta med sin tropp de yttre fästningsverken, som med det de betäckte MonteVento och fästningen Richelieu, förenade sig och communicerade med Il Diamante. Den betydeliga posten La Bocchetta blef ock attackerad, och den tropp som försvarade, retirerade sig till Ponte

Decimo, hvarifrån de ej långt efter defilerade till en ort kallad Palmetta vid slutet af stora landsvägen på denna sidan om strömmen Polcevera. — Vid alla dessa de Kejserliges operationer hade de betjent sig af en myckenhet deserterade, emigrerade och missnöjde Genuesare. Ibland dessas antal har den här ofvanföre nämde *Assereto* gjort sig alltför namnkunnig, för att icke förtjena att särskilt omtalas. Han är född i Genua, och är ungefär i sitt femtionde år. Stark till växten, men mager med brun hy och eldiga ögon fastän något vinda; lång och ledsam pratare, beständig uppvaktare af de förnäma, belägrade han utan uppehöf deras förmak; okunnig men outtröttelig sammansmidare af memorialer, bref och proklamationer. Oförskräckt storskrytare talade han äfven stort om flera tapperhetsprof, som hans fader ådagalagt vid belägringen af Genua år 1746. Han bar Fransk uniform och gaf sig ut för BrigadGeneral, ehuruväl flere Franske officerare, och mest Gene-

ralerne ej ville honom för sådan erkänna. Efter flera resor, jemväl till Amerika, hvarifrån han alltid lika slug tillbakakommit, visade han sig i Genua vid den tid då General *Moreau* retirerade till Ligurien. Hos honom anmälte sig *Asseretó*, då han redan tröttat Genuesiska regeringen med den åstundan att erhålla högsta befälet öfver dess troppar; och så länge blef han vid sin envisa begäran, och gjorde den gode *Moreau* så ledsen, att denne sednare skref derom till regeringen, anmodande densamma att bifalla *Asseretos* anhållan, i fall den likväl icke stridde mot constitutionens grundsatser. Som desse stadfästa, att i Ligurien ingen högre officer får gifvas än Chefen för en legion af national-gardet, och blott i krigstider man bör tills vidare förordnande tillsätta en öfverbefälhafvande, hvilket hederstånd och embete redan för lång tid sedan blifvit anförtrodt åt Franska DivisionsGeneralén *La Poype*, så afslog regeringen alldeles *Asseretos* begäran, men der-

före tröttnade han icke att fortfara, utan skaffade sig äfven inträde hos den dygdige, den artige General *Perignon*, som vid samma tidpunkt hade befälet öfver högra flygeln af Franska armén, och utmattade denna förträffliga mannens tålamod så vida, att han nödgades visa honom ifrån sig på det sätt han förtjente. *Moreau* begaf sig kort derpå till Novi, och erhöll på de tillgränsande slätter segren vid La Spinetta. *Assereto* underlät icke att der infinna sig, och beflitade sig om att alltid vistas nära vid Generalen en Chef, så att denne sednare, vid sin återkomst till Genua, följande sitt hjertas ädla rörelser, berömde honom, och till och med, som det säges, bekräftade eller förbättrade dess fullmakt som General de Brigade. Ingen ting hördes sedermera talas om *Assereto*, förrän då han under General *Marbots* öfverbefäl kommit i verklig tjenst i armén, det blef upptäckt, att han tillika med sin GeneralAdjutant hade hemligt förstånd med de Kejserlige. Begge ar-

resterades i Ovada och borde framställas för krigsrätt, hvarest de svårligen skulle kunnat slingra sig undan med lif och heder, men hade den lyckan att undankomma, och det, såsom man påstår, igenom ett afträde eller rännsten. De begåfvo sig begge till de Kejserlige, hos hvilka *Asseretо* så gynnades, att han blef emplojerad i samma grad han lemnat, och då Kejserliga armén bröt opp emot Genua, blef han qvar i Novi med den beställning att uppresa bönderne i dälden Polcevera, så snart man öfverstigit la Bocchetta. I sjelfva verket bemästrade sig Tyska tropparne nog lätt denna vigtiga post. Väl är det sant, att styrkan till dess försvar var för klen att länge uthärda, men en så fördelaktig position hade dock ej behöft uppgifvas just då det skedde, om ej commendantens feghet varit; hvarföre han ock vid sin ankomst till Genua, genast af den stränge men rättvise *Massena* degraderades. *Asseretо* underlät icke att begifva

sig

sig ned i dälden Polcevera, tillsammans med en hop andra missnöjda Genuesare, åt hvilka de kejserlige hade rikeligen gifvit titlar och hedersteg, för att derigenom föra deras landsmän till öfverlöpande. Till intet tjente likväl deras bemödande, då man redan den 8 sett, att då de sökt ringa storm i alla kyrkor, ingen af däldens invånare velat gripa till vapen emot de Franska, eller föra afvig sköld emot sitt fäderneslaнd. Då han nu sedermera såg, att han ej fick, eller kunde, deltaga i den verksamma tjensten, sökte han på alla möjliga vis, under hela tiden som Genua blockerades, att trycka och kringsprida proklamationer, nästan alla utan sundt förnuft, ofta utan sammanhang, hvari han retade Genuesiska allmogen till uppror. Men hans penna hade ej bättre framgång än hans värja.

Den 21 April.

General *Massena*, som nu på lång tid ingen communication ägt med Frankrike, och alldeles uttömt de

medel han varit ägare af för arméns uppehälle, anhöll hos regeringen om ett lån af 500,000 livres i Franskt mynt. Regeringen nekade väl i förstone att bifalla dess begäran, emedan stadens invånare redan genom flera beskattningar voro satte ur stånd att densamma efterkomma; och national-kassan var alldeles tom. Man må säga hvad man vill, så är det osvikligt, att Genua till denna stund mera lidit än någon annan stad i Italien, och det är ej svårt att begripa. En stat, hvars land och jordbruk icke har tillräckliga egna produkter att uppehålla sina invånare en fjerdedel af året, då den mister handeln, som uppfyller denna brist, skall nödvändigt falla i förderf. Genuesiska adelns omätliga rikedomar voro försvundna, emedan förnämsta delen deraf låg på utrikes banker, särdeles i Frankrike, Holland och Tyskland. Ofta pålagde contributioner hade uttömt deras qvarblifna tillgångar, deras gods och säterier occuperades af fienden, deras hus

och fasta egendomar i staden rendérade föga eller intet, af orsak att deras förpaktare voro ur stånd satte att betala, och hushåll, tjenstfolk, pensioner, skatt för deras gods, förpantningar o. s. v.; allt måste likväl uthållas och svaras före, liksom förr. Det är sant, att borgareståndet och handels-societeten ägde förmögna och välmående medlemmar, ehuru stockning i handeln hade bragt större delen till en mycket inskränkt lycka; men de af dem, som verkligen kunde kallas förmögna, hade redan flera gånger, under särskilta titlar, fått draga tyngden af de svåraste pålagor, och dessutom var det dem så ganska lätt att gömma undan deras penningar, eller bortföra deras medel, deras kapitaler, och i sådant fall kunde man med våld blott bemästra sig deras böcker och deras räkningar. — Men General *Massenas* behof var påträngande; han ville hafva penningar, han fick dem ock. Han fördelade på de förmögnaste invånare deras behöriga andelar af bemälte 500,000

livres tournois, eller 600,000 genuesiska lire, tvingande dem att bidraga hvad dem ålåg, inom 24 timmars tid; soldater sändes i husen hos dem som ej genast ville betala, med befallning att der qvarblifva till dess de betalte, och de som ej en gång läto skräma sig af detta förhållande, bragtes i häktelse om bord på kaparefartyg i inloppet af hamnen, för att der qvarhållas till dess de bidragit deras andel. På detta sätt bekom General *Massena* den summa han åstundade, för att dermed bestrida de oundgängliga utgifter till tropparnas uppehälle, och till förbättringen af stadens försvar. — Man lemnade samma dag tillstånd åt Öfversten Baron *d'Aspre* och de med honom varande kejserlige fångne officerare, att på paroll bortresa. Man trodde i allmänhet att sådant skett, emedan man ville profitera af bemälte barons kända girighet, för att kunna förmå honom att facilitera ankomsten af lifsprovisioner; men antingen var detta rykte ogrundadt, eller ock har det ej

berott af bemälte baron, att i denna delen tillfredsställa sin girighet.

Den 22 April

Blefvo flera bondgårdar i dälden Bisagno af Franska soldaterne plundrade. En redan insmygd insubordination, och deras brist på uppehälle, hade fört dem att sådant företaga. General *Massena* sökte väl genom en sträng proklamation att stilla invånarnes billiga missnöje; några brottslige arresterades, men då ej någon särdeles exemplarisk bestraffning följde, började allmogen nog allmänt att knota, så väl emot den befälhafvande, som emot dess tropp.

Den 23 April.

Om morgonen bittida, företogo de Kejserlige en attack emot Franska förposterna i SanPierd'arena. Det lyckades ock dem att bemästra sig 2:ne kanoner, samt framtränga intill stadsportarne. Man hann likväl att uppdraga vindbryggan, och att sända en colonn genom en annan stadsport, för att taga dem i flanken. De

hade af oförsigtighet avancerat för långt; och fastän Engelsmännen ifrån deras skepp understödde de Kejserlige mot strandsidan, blef dock hela troppen kringränd och tillfångatagen; de fångnas antal var 590 man, oberäknadt 7 officerare och ÖfversteLöjtnanten af regementet *Latterman*, som commenderade expeditionen. Samma dag inträffade äfven skärmytslingar på östra sidan af staden, men utan att vara af särdeles betydenhet; några tyska förposter, till ett antal af 20 man, infördes som fångar. — Eftermiddagen begaf sig Amerikanske Consuln *Wollaston* om bord på en parlementär slup, till Engelska Amiralen; allmänheten trodde att han blifvit afsänd för att söka enskilt med de Engelske träffa en capitulation, eller åtminstone att förmå Amiralen att låta lifsmedel i hamnen inlöpa emot någon hederlig present. Erfarenheten hade visat, att Genua på sådant sätt blifvit approvianteradt i 1746 års krig, och äfven att södra provinserne af Frankrike år 1793 och 1794

(oaktadt Engelska blockaden) likaledes blifvit försedde med lifsmedel. Och fastän Amerikanske Consuln försäkrade att sådant vore omöjligt att hoppas, trodde man dock att sådant blifvit öfverenskommit, när man 3:ne dagar derefter såg i hamnen inlöpa ett litet fartyg, som inbragte 800 säckar säd. Detta fartyg hade likväl blifvit jagadt af Engelska skepp, och sett flera kanonskott lossas emot sig. På det likväl hos allmänheten ej misstankar skulle uppkomma, att General *Massena* afsändt Amerikanska Consuln för att afhandla en capitulation, lät denne sednare publicera det bref Engelske Amiralen Lord *Keith* honom tillskrifvit, hvarmed visades att bemälte Consul begifvit sig om bord, för att underhandla i anseende till vissa angelägenheter, som de förente Staterne ägde oafgjorda i Marseille. Fältherren *Massena* publicerade äfven en proklamation till Genuesiska nationen, hvari han uppmuntrade den till ståndaktighet, samt meddelade till allmänhetens kunskap

det svar han gifvit Generalen Baron *Melas*, som erbjudit honom en hederlig capitulation. Detta svar inneböll sluteligen; «*Je ne suis pas en-*
«*core au point d'accepter une Ca-*
«*pitulation quelconque, car il me*
«*reste suffisamment de troupes pour*
«*me defendre, le General Suchet fût-*
«*il battu, ce que j'ai bien de la*
«*peine à croire.*

Den 24 April.

Om morgonen bittida, ankom hit en båt från franska kusten, oaktadt Engelsmännens vaksamhet, som uppbragte 2:ne andra i dess följe. En General *Massenas* Adjutant befann sig med den hit anlände, som fördes af den ofvannämde raska skepparen *Bavastro*, och han medförde depecher till bemälte Fältherre, som innehöllo att Franska armén vid Rhenströmmen haft fördelar, att reserv-armén, under General *Berthiers* öfverbefäl, redan var i rörelse, och hade återtagit Mont-Cenis; att General *Oudinot* lyckligen passerat; att

fästningen Savona haft tillfälle att bekomma någon proviant, samt att *Carnot* blifvit i Paris utnämd till Minister för krigs-ärendena.

Den 25 April

Syntes vara någon farhåga i staden; nästan alla salubodar voro tillslutna, national-gardet var under gevär och bivaquerade hela natten, stadsportarna tillslötos kl. 7 om aftonen, och invånarne blefvo tillsagde, att efter en kl. 10 gifven signal hvar afton, ej mera befinna sig på gatorna.

Den 26 April

Ankom det förr omtalta skeppet, som medförde 800 säckar säd; men ett större, som innehade 2000 säckar, nödgades återvända till Portofino. Rykten utspriddes, att de Kejserlige retirerade, men de krigandes positioner voro städse desamma utan synbar förändring.

Den 27 April

Utmarscherade General *Massena* med ungefärligen 4000 man mot förposter-

na i Polcevera och Cornigliano, för att recognoscera deras styrka. Beskyddad af kanonerna under fästningen Le Tenaglie lärde han känna fiendens ställning, och i synnerhet det försvarsstånd i hvilket han befann sig vid Coronata. Denna affär kostade å ömse sidor några döde och blesserade, men om aftonen befunno sig båda de krigande i deras respektive positioner.

Den 20 April.

General *Massena* hade emedlertid ett vaksamt öga på alla fiendens rörelser, och regeringen ängslade sig jemmerligen öfver omöjligheten att approvisionera staden med lifsmedel, och i synnerhet med bröd, som hvar dag mer och mer fattades, och till slut med alla andra ätliga varor, såldes här och der till oerhördt stegrade priser.

Den 29 April

Såg man mycken rörelse bland de kejserliga tropparna, och från fästningen Le Tenaglie kanonerades starkt emot en corps, som passerade La Pol-

cevera; af de ordres som Fältherren gaf åt sin general-stab, samt åt sina guides, att vara försigtiga, att marschera vid midnatten, slutade man, att han följande dagen ämnade företaga en attack. Han blef likväl deri af fienden förekommen om morgonen.

Den 30 April.

Klockan ½ fyra, då en falsk attack gjordes mot vestra sidan af staden, i det samma som den verkliga attacken gjordes på den östra, börjande vid La Sturla, understödd af Engelska fregatter och kanonslupar. Kl. 9 om morgonen voro de Kejserlige i besittning af höjderna vid Monte de Ratti, af skansen Puezzi, och beredde sig till att attackera på ena sidan Il Diamante, och på den andra fästningarna Richelieu och Santa Tecla, och bemäktigade sig verkligen innan kort högra kullen af berget DueFratelli samt den betydliga höjden vid La Madonna del Monte. De tre förre fästningar höllos blockerade, och redan hade de Kejserlige i a:ne co-

lonner avancerat ifrån SanMartino och SanLucco, emot Fransmännens positioner i Albaro, hvarest de framträngt ända till SanMartino. — General *Massena*, som, sedan han först begifvit sig att besöka fästningsverken vesterut, och der sett ingen synnerlig fara vara förhand, hade vändt sig österut, och ifrån högra stranden af strömmen Bisagno med kallsinnighet beskådat fiendens fördelar, insåg ganska väl af hvad vigt dessa nu fattade positioner voro för fienden, och fastän redan 2 a 3 försök att bestorma fästningarna Diamante, Richelieu och S. Tecla blifvit afslagne, borde han likväl göra en effort att återtaga dessa ställen; han beslöt derföre att, kosta hvad det kosta ville, bemästra sig de förlorade posterne. Ett slagregn, som inföll kl. 11, gynnade Fransmännens operationer, då de med bajonetten attackerade de Kejserlige. Början skedde af Generalerne *Mollies*, *Darnaud* och *Ottavi*, mot Albaro, Sturla och SanMartino, hvarefter General *Miollis* begaf sig till

skansen Puezzi, som inom ¼ timme återtogs, hvartill ej litet bidrogo de utfall, som i samma ögonblick gjordes af garnisonen i fästningen Richelieu. Om eftermiddagen kl. 4 attackerades äfven posten Due Fratelli, hvilken genom General *Soults* kloka dispositioner, samt General *Fantuzzis* tapperhet med fullkomlig framgång återtogs. Följden af denna seger blef alla de förlorade posternas återtagande, tvenne kanoner och en fanas eröfrande, samt närmare 2000 fångar, inbegripne 20 officerare. General *Massena* hade behof af denna seger, ty redan hade Genuas invånare börjat knota, ej allenast öfver den arbiträra styrelsen och den dagliga tilltagande dyrheten, utan ock öfver valet af regerings-medlemmarne, som voro i execration hos största delen af invånarne. Bemälte General var derföre under striden med fienden högst orolig, i anseende till Genuas inre tillstånd, och underrättade sig med otålighet, af hvar ifrån staden ankommande officerare om lugnet

derstädes fortfor. Vid detta tillfälle skulle säkerligen missnöjet utbrustit, om icke hvar och en särskilt person varit sysslosatt med sin tjenstgöring vid national-gardet, som ständigt var under vapen, hvarigenom dels tid och tillfälle nekades att conspirera, dels fruktan injagades att förrådas af den till hvilken han kunde vilja förtro sin afsigt. Det är likväl obegripligt att ingen ting oordentligt förefölI, då man sedermera fått af plats-Commendantens eget medgifvande veta, att endast 80 Fransmän blifvit qvar i staden, och all den inre tjensten, äfven vid stadsportarne och på murarna, förrättades af national-gardet.

Den 1 Maj.

General *Massena* trodde sig dock böra utfärda en proklamation till national-vakten, genom hvilken han tackade densamma på ett utmärkt sätt för sitt nit. Han utfärdade ock en annan till den kringgränsande allmogen, hvari han hotar den med en total förstörelse af deras hemvist, om

de än ytterligare skulle gripa till vapen. Samma dag ankom en Engelsk proklamation, för att afgöra med Fältherren om de blesserade kejserliges transport till hospitalerna i Sestri di Ponente.

Den 2 Maj.

General *Massena* hade beslutit att tidigt om morgonen attackera orterna Boschetto, Rivarolo och Coronata; på detta sednare ställe ägde de Kejserlige åtskilliga kanoner planterade *en batterie*; det lyckades Fransmännen i början, att under beskydd af elden från Le Tenaglie, bemästra sig några kanoner; men en colonn ankomne troppar och ett maskeradt batteri nödgade dem att retirera med förlust af åtminstone 300 a 350 döda och blesserade. Bland de förstes antal befann sig den i fransk tjenst varande Cisalpinaren, BrigadGeneralen *Fantuzzi*, som saknades allmänt, så väl för sina militäriska kunskaper, och 2:ne dagar förut vid attacken af Li due Fratelli ådagalagda tapperhet

och oförskräcta förhållande, som ock derföre att alla Italienare ansågo sig i honom äga ett mäktigt stöd hos de Franska Generalerna. Såsom synnerligt får man anmärka, att han ägde till Adjutanter 3 Italienska Poeter, hvilka alla i denna träffning blefvo blesserade; denne attack hade General *Massena* företagit, emedan han trodde fienden försvagad och modfälld af dess 2:ne dagar förut lidna förlust, då generella attacken misslyckades; den nu inträffade motgång gjorde de belägrade mycket nedslagne, och ökade missnöjet, som bristen på bröd hos allmänheten och hos troppatna redan förorsakat. Denna brist var dock ännu ej helt och hållit verkan af all sädens förtäring, utan af svårigheten att få den förmald, emedan handqvarnarne ej voro tillräcklige för åtgången; man förminskade derföre qvantiteten af det bröd, som hvar invånare kunde köpa, och utdeltes på hvar person endast bröd till köps för en styfver om dagen, i

stället

stället för 2 styfversbröd, och detsamma vägde knappt ett halft uns.

Den 3 Maj

Ankom en båt ifrån Franska kusten, som hitförde GeneralAdjutanten *Reille*, hvilken medbragte depescher för General *Massena*, som tillkännagåfvo att reserv-armén och den vid Rhenströmmen voro redan i rörelse alltsedan den 20 April, samt att den förre redan tillrustade sig att inbryta i Italien, genom dälden af Aosta. Man fick äfven veta att de Kejserliges kavalleri uppbrutit från trakten af Gavi, för att marschera inåt Piemont. Följande dagen företogs ingenting på någondera sidan.

Den 5 Maj

Recognoscerades på östra sidan af staden, hvarvid mellan förposterne och de Franske föreföll ett slags skärmytsling; man såg från dessa trakter till staden införas några och 20 blesserade Fransmän. Följande dagarne var man stilla å båda sidor, och man

talte i staden om intet annat än de stegrade pris, hvartill lifsmedlen, i synnerhet spannmålen, stigit, hvilken dag från dag mer och mer ökades.

Den 8 Maj.

Före dagningen, började 4 Neapolitanske kanonslupar och 2:ne halfgalärer, som 2:ne dagar förut från Livorno ankommit, för att öka Engelska Eskadern, att göra en några timmar varande eld emot Franska retranchementerna och batterierna vid Lanternan och i förstaden San-Pierd'arena; sådant lyckades dem ock till en del, äfvensom att skada några hus, till dess de genom batterierna vid Lanternan, och 2:ne korsärers utlöpande ifrån Genua, blefvo nödgade att draga sig tillbaka. Samma dag om aftonen gjorde fienden en rörelse på östra sidan af staden, och en kolonn af ungefärligen 1200 man nedsteg från berget Fascie emot La Sturla. Man väntade sig således en attack följande dagen.

Den 9 Maj

Innan dagningen började också ofvannämde Neapolitanska lätta fartyg att med bomber och haubitzer attackera trakten af Sturla, Boccad'asino och Albaro. Tre landpalatser blefvo skadade, men ingen person hvarken af invånarne eller Fransmännen, och båda arméerna stodo orubbeliga i deras respektive positioner. Samma dag erhöll General *Massena* rapport af en spion, som berättade att General *Melas* passerat Sassello med 11000 man Ungerska troppar, och att det såg ut som ville han tåga inåt Piemont, för att möta Fältherren *Berthier*, som föregafs vara redan emellan Susa och Turin med reservarmén, hvarest han slagit de Kejserlige ur fältet; General *Massena* gaf till och med officiel underrättelse härom till regeringen, och man trodde verkligen då, att denna de kejserliges rörelse verkställdes för att hindra reserv-armén att framkomma; men man har sedermera fått veta att baron *Melas* då begaf sig mot

Nizza, hvarest han dref Franska Generalen *Suchet* tillbaka ända till strömmen Varo.

Den 10 Maj

Fick man underrättelse att en kejserlig corps af 1500 man passerat La Bocchetta, för att begifva sig inåt Piemont; men denna rörelse förminskade icke blockeringens stränghet, ty de insurgerade bönderne, hvilkas General *Assereto* befann sig i Romairone, uppfyllde de ställen som blefvo lediga genom tropparnas bortgång. Samma dag ombytte General *Massena* tvenne medlemmar i regeringen, nemligen *Paul Celesia* och *Strafforello*, som blefvo ersatte med *Emanuel Gnello* och *Boccardo*. Man hörde hela dagen flera kanonskott från samma fästning; sedan fick man veta att densamma just den dagen capitulerat.

Den 11 Maj.

General *Massena* hade beslutit att göra ett utfall, för att om möjligt vore, förskaffa sig lifsmedel. I sådant

afseende, sedan han låtit slå allarm och satt national-gardet under vapen, en försigtighet som han aldrig underlät vid sådana tillfällen, lät han kl. 4 om morgonen General *Miollis* attackera berget Fascie. Redan voro tvenne höjder intagna, och då den tredje skulle bestormas, tycktes soldaten ej vara dertill särdeles hågad, emedan han hvarken ägde vin eller kött, och knappt half ration bröd. General *Miollis* blef således nödsakad att retirera, och man ansåg i Genua försöket såsom misslyckadt, då Fältherren, som sjelf dirigerat detta anfall, dragit troppen tillbaka ända inunder stadens murar, hvarest han ställde sig att hvila. Men i detsamma får han veta att General *Soult*, som innan dagningen utmarscherat från Lo Sperone med 4500 man, och sedan han tågat längs strömmen Bisagno, uppåt dess källa, attackerat fienden vid Creto, fördrifvit honom, och passerat strömmen vid Cavazzolo, fallit på dess flank vid bergsklyftan Serra di Bavari, och vid Monte

Castellaro, hvarest han nödgat en mängd fiender att lägga ned gevär; *Massena* och *Miollis* återtogo då deras attack; och det lyckades dem ej allenast att bemästra sig Montefascie, utan ock La Cornua, samt öppna sig väg ända till Nervi och Sori. Genom denna operation bemäktigade Fransmännen sig ungefärligen 3000 fångar, och en stor myckenhet lifsmedel, hvaribland en mängd kalfvar, hvilket var så mycket mera fägnesamt för Genuas invånare, som allt godt kött redan saknades, och man redan slagtat nästan alla nötkreatur, som funnos i staden; fastän hvart uns kalfkött kostade 6 soldi, var man dock nöjd att kunna erhålla det.

Den 12 Maj

Ville väl Franska tropparna tränga vidare ut på östra sidan af staden; men funno fienden, som förut flytt, nu i styrka samlad vid Sori, hvarföre de ej höllo för rådligt att för långt utsträcka deras linie, utan retirerade sig till Albaro, och de dertill näst-gränsande posterna. — Då nu detta

försök så väl lyckats för Fransmännen, och förskaffat dem en tillgång på lifsmedel som de hittills saknat, uppmuntrades de att än ytterligare sådant företaga. General *Massena* visté att i Portofino ett rikt nederlag fanns af lifsmedel; ämnade derföre begifva sig dit, men måste först hafva ryggen fri, hvilket varit honom ganska lätt, om han kunnat bemäktiga sig den betydliga posten eller höjden vid MonteCreto, sedan han redan ägde dem vid Monte Fascie och Cornua. MonteCreto är ett berg, beläget omkring en svensk mil n. o. från Il Diamante, på nästan lika långt afstånd från strömmarne Scrivia och Bisagno. General *Massena* kunde icke med säkerhet våga någon attack emot sjösidan, så länge denna post var i fiendens händer, ty denna sednare kunde då hafva couperat dess återgång till staden.

Den 13 Maj

Klockan 9 om morgonen, attackerades således, under Generalerne *Soults* och *Poinsots* befäl, de kejserlige re-

transchementerne på bemälte höjd. Utom att bjuda till att kunna proviantera sig äfven ifrån Polcevera, hade denna attack till föremål att coupera fiendens communication med La Bocchetta. I början tycktes Fransmännens anfall hafva den lyckligaste framgång, ty 3 redouter voro redan intagna, och Fransmännen befunno sig redan i de Kejserliges läger. Ett starkt regn som inföll, och en betydlig colonn, som under General *Gottesheims* anförande ankom till hjelp åt de Kejserlige, gjorde snart Fransmännens fördelar till intet, och nödgade dem i oordning att retirera, sedan de förlorat 2 à 300 fångar, 50 à 60 döde, och ungefärligen 150 blesserade; bland desse sednares antal befann sig den tappre Gen. Löjtnanten *Soult*, som ifrån belägringens början haft de svåraste och betydligaste bedrifter mot fienden, och hvilken med ett oförskräckt mod och mycken köld förenade stora militäriska kunskaper, hvarpå han ej allenast här, utan ock i Schweitz ådagalagt öfvertygande be-

vis. Då han sett sin tropp gifva efter och retirera, vänder han sig förgäfves till sina soldater, tilltalar de flyende, vill ställa i ordning de qvarblifvande, kastar långt ifrån sig sin hatt och sina hederstecken. «Jag» ropar han, «jag sjelf går i spetsen för «eder, mina bröder, ja, jag går helt «ensam om J öfvergifven mig» men just i det samma han ville verkställa hvad han sagt, kommer en musköt-kula; som sönderklöf hans högra knä, och nödgade honom att falla af hästen; troppen härigenom mer än förr nedslagen, drager sig tillbaka med fördubblad snabbhet. Fyra granadörer transportera emedlertid sin tappre General ur fiendens läger, men som plågorna af dess blessyr förökades genom dess transporterande, och fienden mer och mer trängde på, så åstundade bemälte General att blifva qvarlemnad på valplatsen, sägande till soldaterne: «Frälsen eder, mine bröder, J skulle förgäfves försvara mig,» han blef således fången. Hans bror och Adjutant, samt Sekreterare gäf-

vo sig sjelfve till fångar, för att kunna sköta honom. Gen. Adjut. *Gallthier* och BrigadGenerlen *Darnaud* blefve äfven vid detta tillfälle farligen blesserade. — Då *Massenà* hörde tidningen af General *Soults* ändalykt, utropade han med ett slags förtviflan: «*J'ai perdu aujourd'hui l'ami et la Victoire.*»

Den 14 Maj

Om natten sågs 5 a 6 bomber från bombardersluparna afskjutas mot staden, men ingen enda af desse hamn inom murarna.

Den 15 Maj

I dag upphörde brödförsäljningen alldeles i publika bagerierna, och utdeltes åt de fattiga soppa af ärter, bönor, gräs, rötter, m. m. Hvete som förut varit utblandadt med kli, och på sådant sätt användt till brödbakning försvann alldeles, sedan regeringen oförsigtigtvis utfärdat en förordning som påböd husvisitationer till säds och mjöls upptäckande, och i dess ställe maldes mjöl af Majs, kikärter utblandat med stärkelse, ag-

nar, puder, kattstenspulver m. m. Verkan af denna mindre sunda föda förspordes dagligen. Epidemien och uselheten tilltogo, och flere personer funnos döda på gatorna.

Den 16 Maj,

Om natten anlände en båt ifrån Frankrike, som medförde depescher till General *Massena*, hvilka gåfvo hopp om reserv-arméns snara ankomst till Piemont, samt medelbara underrättelse om Franska arméns framgång vid Rhenströmmen, som General *Moreau* passerat, och på andra sidan slagit fienden ur fältet.

Den 17 Maj,

Om natten började, vid pass kl. 12, en stark bomb- och haubits-kastning från sjösidan, som varade till kl. 5 om morgonen. Ehuru större delen af bomberna ej hunno inom stadens murar, förorsakade denna påhelsning en stor fruktan bland större delen af stadens invånare, som bodde nära stranden, hvilka förfogade sig till höjderna, och de från sjösidan mest aflägsna ställen. Ingen af stadens in-

vånare blef skadad, men 2:ne af de fångne kejserlige officerare hade genom ett ifrån en bomb afsprängt stycke blifvit lindrigt blesserade, hvarföre de ock anhöllo att för framtiden blifva transporterade till någon plats, der mindre fara vore. Dagningen gjorde snarare att bombarderingen upphörde, än fästningsbatteriernas' eld.

Den 19. Maj.

Då nu mera bröd ej en gång af de rike kunde för penningar erhållas, blef regeringen nödsakad att återkalla sitt decret i anseende till husvisitationerne, (hvilket genast medförde den verkan, att bröd erhölls, fastän till ett öfverdrifvit pris) samt utfärdade ett annat, hvarigenom det ålades de förmögne, att efter en af kyrkoherdarne författad lista, hvar dag utdela till hvarje fattig husfader 16 soldi, och åt de ensamme personer 10 soldi. Enligt denna lista besteg sig antalet af de allmosetagande till 36000 personer, hvilka erhöllo biljetter på de hus som borde lemna den utsatta summan till deras uppehälle. Denna

utväg, så högst farlig i sin princip, då den gaf privilegium åt den fattige att sjelf utkräfva contributioner af de förmögne, blef ännu förderfligare genom det missbruk som åtföljde listornas författande, hvilka mera haft till föremål att köpa partisaner af regeringen och General *Massena*, (öfver hvilka båda man nu allmänt knotade) än att lisa de usligas behof, som General *Massena* också i detta ögonblick genom militärisk execution utkrafde resten af den här ofvanföre omtalta, för arnméns behof ålagda contribution af 500,000 Franska lire, och man ansåg hans härvaro såsom orsaken till invånarnes lidande af sjukdom, hunger, bomber och contributioner, utan att det en gång obestraffadt var tillåtit att nämna ordet *capitulation*, så voro missnöjet och förtviflan bragte till en hög grad; men detta ökades ännu mera, då

Den 20 Maj,

Efter midnatten, en ny bombardering af Engelsmännerne företogs, som varade till dagningen, då man fick ve-

strängt förbud, till och med under hotelse af lifsstraff för dem som vågade insultera Fältherren och Fransmännen: och till så mycket större säkerhet lät General *Massena* Franska troppar bivaquera på de förnämsta torg och platser, samt beständiga patruller både af desse och af national-gardet (som ständigt var under vapen) marschera på gator och gränder. Regeringen ägde dessutom i hvart qvarter af staden vissa hemliga utskickade, hvilkas instruktioner voro, att genast utan formalitet döda dem som sökte att reta till uppror genom verkliga facta. Redan hade soldaternas ration af bröd blifvit minskad från 24 till 3 uns om dagen, och det bröd som dem tilldeltes, bestod i en blanning af agnar, kli, kackao, och sönderstötta mandlar, till hvilkas sammanhållande, för att ej söndersmulas, man hade tillsatt honing. Denna dag började man äfven att sälja häst- och åsne-kött, samt äfven utdela det bland tropparna.

Den

Den 22 Maj,

Om morgonen sände Engelska Amiralén en parlementärslup i land, som tillkännagaf att han ej ville belasta sig med vården af de på galären befinteliga brottslingar, och då regeringen nekade att dem emottaga, lät Amiralen tillsäga att han i sådan händelse hade beslutit att debarkera dem på genuesiska kusten, hvilket förmådde regeringen att emottaga dem. Denne dag hade också om morgonen en båt anländt ifrån Antibo, som medförde GeneralAdjutanten *Orticoni* med depescher från Gen. Löjtnanten *Suchet* till Fältherren *Massena*, hvilka tillkännagåfvo att den förre nödgats retirera sig från Nizza, som nu var occuperadt af de Kejserlige, men till mildring i hvad denna tidning, såsom oangenämt medförde, berättade bemälte Gen. Löjtnant sig hafva haft bref ifrån förste Consuln Buonaparte, under dato af den 10 i denna månad, från Genf, med försäkran att han den 30 i samma månad skulle

befinna sig med reserv-armén i Ivrea; sådant lemnade väl någon tröst, men nöden var så stor, och hjelpen så snart nödig, att Genuas invånare ej vågade hoppas att kunna afvakta följderna af denne armés ankomst, om hvars verkliga afmarsch och möjlighet att kunna passera Alperna, man ännu tviflade.

Den 23 Maj

Nalkades Engelska skeppen något för nära härvarande strandbatterierna, hvarföre ock desse aflåssade en mängd kanonskott mot dem, af hvilka några träffade seglen af Engelska Amiral-skeppet, och andra ett litet beväpnadt fartyg, som blef nödsakadt att låta bogsera sig från landet. Amiralen förtretad häröfver, lät e. m. bombarder-sluparne kanonera förstaden SanPierd'arena, hvarest mycken skada tillfogades flera hus, och hvilken bombardering äfven kostade 3 fiskare lifvet.

Den 24 Maj.

Denne så väl som följande dagen, voro frie från alla krigshändelser, och

så lugna, som bland död, hunger, allmänt elände och fruktan för våld och insurrektion kunde vara; man trodde att Engelsmännens afsigt med bombarderingen blott varit den, att söka åstadkomma missnöje bland allmänheten, och utbrott af en insurrektion, men hoppades, att då verkan häraf ej blifvit sådan, man hädanefter i lugn skulle få tillbringa nätterna; nedanföre befinnes huru falskt man calkulerade.

Den 26 Maj

Gjorde Fransmännen en rörelse i hela deras linie på östra sidan, emedan rapporter inlupit, att den fiendtliga styrkan der förminskats; några skärmytslingar föreföllo bland förposterna, men eljest utan någon förändring i de krigandes positioner.

Den 27 Maj.

Om morgonen ankom under stor fara, att äfven under strandbatterierna blifva tagen af de Engelske, en båt från Frankrike, som hitförde den General *Massenas* Adjutant *Franceschi*, hvilken *Massena* vid början af bloc-

keringen till Buonaparte afsändt; dennes medbragte depescher voro mycket hugneliga och smickrande för Genuesarne, och lofvade snar hjelp samt uppmuntrade till uppoffringar, mod, ståndaktighet och tålamod; men man afspisades här nu ej mera med löften, och hoppet om räddning, som eljest så sällan öfvergifver de olyckliga, tycktes ej hafva fästat sig vid något annat än vid en capitulation. Nämde officer sade sig hafva lemnat Buonaparte vid berget Le Grand Saint Bernard; dessa försäkringar som General *Massena* flera gånger erhållit, förde honom att tro det de Kejserlige nödvändigt borde öfvergifva blockeringen, eller åtminstone från densamma låta draga en betydlig styrka för att motstå reserv-armén, hvilken nalkades Italien. Han lät derföre,

Den 28 Maj

Göra en general recognoscering på hela den kejserliga linien, utan att äga någon plan till vidare attack än den, att om han befann fienden försvagad, då angripa och förfölja honom.

Sådant verkställdes från fästningarna Il Diamante, Monte de Ratti, och mot sjösidan mot Nervi. Om morgonen kl. 5 hade han utan särdeles motstånd bemästrat sig den så många gånger af båda de krigande intagna och öfvergifna positionen Monte Fascie, och oaktadt Engelska kanonsluparnas eld, trängde Fransmännen utmed stranden fram till Sori; men då de Kejserlige, som verkligen på denna trakten förminskat antalet af deras troppar, förmärkt att Fransmännen der gjorde framsteg, detaschernde de från deras läger i Creto en stor corps, som sökte afskära Fransmännen retträten; det lyckades dock för desse sednare att kunna återkomma till deras positioner, och äfven med sig föra ungefärligen 80 fångar, men sådant kostade nog manspillan å deras sida, samt beröfvade dem General *Darnauds* vidare tjenst, som blesserad i låret, blef nödsakad att låta afskära detsamma. Man omtalade mindre General Adjutanterne *Huards* och *Hectors* vid detta tillfälle erhållna farliga blessurer, än Ge-

neral *Darnauds* olycka, emedan denne sednare allt sedan bataljen vid Novi ständigt commenderat avant-gardet på östra sidan af Genua, och så väl under Genier. *Moreaus* och *S:t Cyrs*, som under General *Massenas* öfverbefäl alltid ådagalagt prof af hjeltemod och skicklighet. — General *Massena* fann dock af detta företag, att fienden var ännu med samlad styrka i nejden af Genua, och fastän han ej kunde hafva lidit någon betydlig förlust, efter fördelarna å ömse sidor voro jemlika, tycktes den dock hafva något nedslagit soldatens mod, och då härtill kom allmänhetens dagligen växande missnöje, blef ställningen för bemälte General högst äfventyrlig. I sådana ögonblick kan det minsta utbrott blifva af betydliga följder: också, enär en oförsigtigt ridande ryttare i förstaden S. Vincenzo,

Den 20 Maj

Kullstörtade en fotgängare, tycktes ett slags folktummel organiseras, som, om det ej i ögonblicket blifvit qväfdt,

lätt hade kunnat förorsaka en allmän uppresning.

Den 30 Maj,

Ungefär kl. 1 om natten, började Engelska bombarder- och kanon-sluparne å nyo störa stadens invånares sömn; som man erfarit huru svårt man kunde, ehuru som helst vakta sig för fara, så hörde man på gatorna skrän och gråt af qvinnor och barn, som okläddde flyende begåfvo sig utom stadsportarna inåt landet. En haubitzkula nedslog i denna natt i det hus Svenska Ministern bebor, dock utan att tillfoga annan skada än sönderbrytande af taklaget; men denna natt dödade och blesserade kulorna 6 à 8 personer, samt gjorde skada i många hus. Som besynnerligt får anmärkas, att en bomb denna natt just nedföll i ett hus der en dylik vid första bombkastningen inträffat, fastän den ej då eclaterade; men den bomb som nu i samma hus nedföll, perce-rade 4 våningar med tråssbottnar och hvalf, samt eclaterade utan att hvarken denna gången eller den förra nå-

gon af personerna i huset blifvit skadade. Engelsmännen retirerade alltid vid dagningen. Mot middagstiden samma dag inberättade till General *Massena* General *Gazan*, som commenderade vid fästningen Il Diamante, att så väl han, som General *Hopital* hört både en kanonad och eld af plutoner från de Piemontesiska bergen, och som han trodde vid Campofreddo och i grannskapet af La Bochetta. General *Massena*, som alltid ägde öfvertygelsen att reservarmén borde nalkas, trodde att densamma nu ankom; han communicerade, kanske för obetänkt, denna sin öfvertygelse, och samlade i ögonblicket sin tropp, för att oroa fienden i den reträtt han supponerade att den skulle göra. Tidningen blef kungjord i staden som en löparé-eld. En otrolig glädje manifesterade sig hos invånarne, och ätliga varor, som förut hos invånarne varit dolde för att säljas med flera tusen procents vinst, hade redan nedfallit till ett för omständigheterna skäligt pris, och funnos äfven till

ymnighet; man bör dock ej tro att detta var en följd af inköparnes glädje, emedan det blott härrörde af fruktan, att igenom blockeringens upphäfvande varuprisena skulle nedfalla under det, hvartill de nu dem försålde. Franska troppen, som redan i några dagar ätit hund- och kattkött, emottog med yppersta fägnad uppbrotts-order, och voro redan alla Fransmän vid pass klockan 1 e. m. utmarscherade ur staden under Fältherrens eget anförande; ankomne till kejserliga lägret vid Coronata, långt ifrån att träffa detsamma öfvergifvit, fann General *Massena* de Kejserlige uppställde i slagtordning, och deras fältmusik i full rörelse. Han fann likväl inga tecken som tillkännagåfvo någon fiendes tillämnade afmarsch, hvarföre ock bemälte General kl. 4 e. m. till staden återvände, öfvertygad att någon *qui pro quo* gifvit anledning till det misstag han sjelf och Generalerne *Gazan* och *Hopital* gjort i deras gissningar. Enda goda verkan af detta tåg var den, att större

delen af stadens invånare spisat en gladare middag och för bättre köp, än de det eljest skulle hafva gjort; men på andra sidan nedslogs allmänhetens mod i samma mån som glädjen förut varit hög, och sjelfva de Fransmännen tillgifne bland allmänheten, började nu tro det General *Massena* listigt bedragit dem, då han lofvade reserv-arméns ankomst, samt att alla sacrificer hittills blifvit gjorde blott för att öka General *Massenas* heder af ett långvarigt försvar, utan att denna General haft sjelf hopp om hjelp. Med denna sinnenas disposition, gick man om aftonen att söka hvila, då natten derpå,

Den 31 Maj,

Ungefärligen en timma efter midnatten, de Engelske bombarder-sluparne störde den med deras vanliga eld af bomber och kanoner. Denna gång vardt, i anseende till månskenet, denna operation förkortad, äfven som den ock tillfogade föga eller ingen skada; det enda som man efter densamma om morgonen fann märkvär-

digt, var, att en kanonkula träffat porten af det palats som General *Massena* bebodde. — Redan då i flera dagar total brist befunnits på ätliga varor, hade man vid mångelstolarna på gator, i stället för andra ätliga varor, inrättat försäljning af confekter, chokolat, stekta grönsaker m. m. Vinningslystnaden och bedrägeriet hade vid detta tillfälle gifvit hvarandra handen för att träda menskligheten under fötterna och försälja för hälsan skadliga saker, och man fann till och med gips och kalk nyttjade i stället för mjöl. Flere personer blefvo offer för detta ärelösa företag, och stupade på gatorna, hvarföre ock regeringen nödsakades,

Den 1 Juni,

att gifva ett strängt förbud emot dylik brottslig och lastfull idoghet. Alla dessa eländen förökades genom genuesiska nationens egoism och håg att blodsuga, äfven deras närmaste vänner och anhörige; uselhetens märkliga tilltagande; missnöjet hos de förmögna att till de fattiga utbetala 16 soldi dag-

ligen, som genom biljetter blifvit dem anslagna; åsynen af de på gatorna döde personer, ljudet af deras rop som lågo i dödsångsten, och ändteligen de conspirationer, som under hand verkligen anlades, och hvilka satte invånarne i misstankar och hämdebeslut inbördes emot hvarandra, föranläto ändteligen General *Massena* att sjelf påtänka en capitulation, och för att sondera huruvida den kunde på goda villkor erhållas, afsände han,

Den 2 Juni,

Om middagen, GeneralAdjutanten och Chefen för dess General-stab *Andrieux* till Coronata, hvarest kejserlige GeneralLöjtnanten Baron *Otho* sig befann. GeneralAdjutanten *Andrieux* spisade middag vid Cornigliano med de kejserlige Generalerne, och återkom om e. m. kl. 6 med efterrättelsen att man kunde förvänta sig en hedrande, och äfven för Franska troppen förmånlig capitulation. I anledning häraf, och då hela staden med glädjefullt hopp om snar förloss-

ning, emottog denna tidning, afsändes bemälté Gen. Adjutant å nyo följande dagen

Den 3 Juni,

Kl. 10 om morgonen till Cornigliano för att öfverenskomma om artiklarna. Genuesiska Regeringen hade till deras lands interesses bevakande, i *Andrieux* sällskap afsändt Advokaten *Corvetto*, för detta ledamot af Directorium och nu medlem af Regerings-Commissionen, men de coaliserade vägrade att emottaga honom såsom en negocierande person, emedan han var medlem af en regering, hvilken de ansågo vara olaglig, och ej erkänd af deras respective hof. I anseende till anekdoter vid negociation känner man endast, att då fråga var om General *Massena* och Franska Garnisonens fria utgång och öde, svarade de coaliserade Negociatörer: «*On ne prescrit pas des conditions pour des braves. Le Général Français n'a qu'à présenter à cet égard telles conditions qu'il lui plaira, et il est sûr qu'elles seront approuvées.* Ge-

neral *Andrieux* återkom ej förr än en timma efter midnatten, men då hade ock capitulation till alla delar blifvit öfverenskommen, så att ingen ting vidare fattades än behörig redaktion af densamma, och de contraherandes underskrift.

Den 4 Juni,

Kl. 4 om morgonen sammankallade General *Massena* Genuesiska Regerings-commissionens ledamöter; och då han framlade för dem utkastet till capitulationen, förklarade han, det han ännu utfäste sig att dertill icke samtycka, så framt regeringen ej ville vidtaga de mått och steg han uppgåfve, och till deliberation, öfver hvilka han lemnade dem tid till kl. 7 samma morgon; dessa utvägar sades bestå i den halfmogna sädens afskärande och användande till bröd, samt en viss penningesummas afgifvande åt Franska troppen, som då sjelf med contanta penningar i staden skulle sökt att köpa sig något till uppehälle; Gen. *Massena* var nödsakad att föreslå sådant för att förnöja troppen; ty med den-

na dagen slutades äfven förrådet af det usla kakao-bröd som utdeltes åt manskapet.—Regerings-commissionen som väl kände stadens ömkliga belägenhet samt huru mycket Regeringen sjelf var hatad, och således omöjligen kunde hoppas att genom egen kredit eller hastig contribution kunna anskaffa den af Gen. *Massena* fordrade summa, och derjemte fruktade för sina medlemmars personliga säkerhet, och ansåg den bäst förvarad genom den föreslagna capitulation, hvilken tillät hvar och en som behagade, att fritt och med Franska armén få utrymma Genua, lemnades till svar, åt General en Chef, att den omöjligen kunde utfästa sig att vidtaga de anstalter som Generalen erfordrade för att ännu i 3 à 4 dagar dröja med capitulations ingående. Så snart nu Fältherren fick detta svar begaf han sig till Cornigliano, för att reglera artiklarne på sätt som följer:

— Armé i Italien. —— GeneralStab. —

NEGOCIATION om Genuas evacuerande af högra flygeln af Franska ar-

mén i Italien, ingången emellan Vice-Amiralen Lord *Keith*, Chef för Engelska eskadern, Gen. Löjtnanten Herr Baron *Otho*, commenderande blockeringen, samt *Massena*, Fältherre för Franska armén.

Art. 1. Högra flygeln af Franska armén, som försvarat Genua, Generalen en Chef med hela dess Generalstab skola tåga ur staden med gevär och tross, fär att förena sig med centern af bemälte armé. — Svar: Berörde högra flygel af Franska armén som försvarat Genua, uttågar till ett antal af 8110 man, och tager sin kosa öfver landet åt Nizza, för att gå till Frankrike, det öfriga skall transporteras sjöledes till Antibo. Engelske Amiralen Lord *Keith* förbinder sig att förse denna tropp med lifsmedel och bröd, efter Engelska bruket: deremot skola alla de af General *Massenas* armé hela detta år på Genuesiska kusten tagne kejserlige krigsfångar återgifvas, blott den undantagne, som sedan blifvit utvexlade. För öfrigt skall

första

första artikeln hafva sin fullkomliga execution.

Art. 2. Allt hvad som tillhör bemälte högra flygel, så väl af artilleri och krigs-ammunition, som af hvad slag det eljest vara må, skall af Engelska flottan öfverföras till Antibo eller till golfen af Jouan. — Svar: Beviljadt.

Art. 3. Alla convalescenter, och de som ej äro i stånd att marschera, skola sjöledes transporteras af de Engelska ända till Antibo, och underhållas såsom i 1. Art.. — Svar: Engelska flottan skall transportera och underhålla dem.

Art. 4. De Franska soldater som qvarblifva på hospitalen i Genua skola skötas på lika sätt som de kejserlige, och efter hand som de blifva i stånd att utkomma, skola de öfverföras och underhållas, såsom i tredje Art. — Svar: Beviljadt.

Art. 5. Staden Genua och dess hamn skola förklaras neutrala. Linien som sätter gränsor för dess neutralitet, skall bestämmas af de contraherande. — Svar: Denna Art., som blott har i af-

seende rena politiska angelägenheter, hafva icke de coaliserade Generaler fullmakt att på något vis bevilja: det oaktadt äro undertecknade auktoriserade att förklara, det H. M. Kejsaren beslutit lemna invånarne i Genua sitt höga beskydd, hvadan denna stad kan vara öfvertygad, att ehvad mesures och anordnande som tills vidare besked omständigheterna kunna föranlåta, skola de alltid hafva till föremål det allmänna bästa, stadens rolighet, fröjd och lycka.

Art. 6. Liguriens sjelfständighet skall äras och bibehållas; ingen potentat, nu för tiden i krig med denna republik, skall eller bör tilltro sig att göra den minsta förändring i dess regering. — Svar: som till föregående Art.

Art. 7. Ingen Ligurier som förrättat, eller vid denna tiden förrättar någon publik syssla, bör ofredas eller tilltalas för dess politiska tänkesätt. — Svar: Ingen menniska skall dragas till räkenskap för hvad hon i politiska afseenden gjort eller tänker; ej heller för att hafva deltagit i förra regerin-

gen hvarken för eller under regeringen.

Art. 8. Fransmän, Ligurier, eller andra Italienska bofaste i Genua eller ditflyttade, böra fritt och obehindradt kunna bortresa, och med sig föra allt hvad dem tillhör, vare det i penningar, varor, möbler, lösören eller andra saker, så väl sjöledes som till lands, till hvad ort de finna rådligast, och i sådant hänseende få de behöriga pass, som gälla 6 månader. — Svar: Beviljadt.

Art. 9. Staden Genuas invånare skola äga communikation med begge kusterna och fortsätta obehindradt deras handel och sjöfart. Svar, som Art. 5.

Art. 10. Ingen beväpnad bonde eller landtman bör få tillstånd att hvarken ensam eller i sällskap med andra inkomma i Genua.—Svar: Beviljadt.

Art. 11. Sättet och ordningen af Franska troppens evacuerande bör regleras dagligen af Cheferne för General-staben af de respective arméerne. Svar: Beviljadt.

Art. 12. Kejserlige Generalen som

commenderar i Genua, bör lemna behöriga vakter och escorter till säkerhet för inskeppningen af hvad som tillhör Franska armén. — Svar: Beviljadt.

Art. 13. Qvarlemnas i Genua en Fransk Commissarius, för att sörja för och sköta de blesserade och sjuka, samt för att bevaka deras aftåg; en annan KrigsCommissarius skall ock utnämnas, för att kräfva, emottaga och utdela lifsmedel åt Franska tropparna, så väl i Genua som under marschen. -- Svar: Beviljadt.

Art. 14. General *Massena* bör få sända till Piemont eller annorstädes, en officer till Första Consuln Buonaparte, för att underrätta honom om evacuationen af Genua; denne officer skall till slikt ändamål förses med behörigt pass och salvagard. -- Svar: Beviljadt.

Art. 15. Alla officerare af hvad grad som helst, af General *Massenas* armé, som blifvit tagne till krigsfångar sedan början af detta år, skola få resa hem till Frankrike på deras parol, dock utan att tjena förrän de blifvit utvexlade. -- Svar: Beviljadt.

Tillagde Artiklar. Den stadsporten vid Lanternan, hvarest befinnes en vindbrygga, och inloppet till hamnen, skola afträdas till ett detaschement af kejserliga troppar, samt tvenna Engelska linieskepp, kl. 2 e. m. i dag den 4 Juni. -- Genast efter denna conventions underskrift böra personer å ömse sidor till gislan utlemnas. -- Artilleri, ammunition, planer, ritningar och andra militäriska förråd som tillhöra staden Genua och dess territorium, böra redeligen af Franska Commissarierne antvardas de coaliserade arméernas Commissarier. -- Dubbelt utfärdadt på bron vid Cornigliano d. 4 Juni 1800 - 15 Prairial, åttonde året af Franska Republiken. --

(tecknadt)	(tecknadt)
Keith,	*v. Otho.*
ViceAmiral.	Baron.

Lika lydande med Originalet,

Andrieux,

Gen. Adjut. och Chef af Franska Arméen.

Det ena exemplaret undertecknades af Engelske Amiralen Lord *Keith* och General Löjtnanten Baron von *Otko*, och då General *Massena*, kl. 12 om middagen från Cornigliano

återkom för att afsända det exemplar som af honom borde underskrifvas, stannade han utanför Franska Chargé d'Affairens port, sände honom det af de coaliserade underskrifna exemplaret af evacuations-conventionen, och bad honom genast med det samma förfoga sig till Fältherrens palats, hvarest Regerings-commissionen var församlad. Så snart bemälte Chargé d'Affaires ankom, sade General *Massena* till Regeringen: «Jag är ännu färdig att sönderrifva detta document» nemligen conventionen, som han höll i sina händer, «så framt Regeringen vill samtycka till hvad jag föreslagit,» och då Regerings-commissionen sade sig icke kunna ändra sitt beslut, sade bemälte General till Franska Chargé d'Affaires: *Je vous prends pour témoin du refus que ces citoyens me donnent, et qui m'oblige de signer cette pièce.* Han tecknade sitt namn på conventionen, och afsände den till Cornigliano. Man anför dessa anekdoter såsom bevis på General *Massenas* ståndaktiga karakter, och på

den tillförsigt han ägde att genom General Buonapartes försorg blifva frälst, hvilket var så mycket mer undransvärdt, som han aldrig kunnat erhålla någon direkt tidning från denne General sedan dess inmarsch i Italien, emedan 4 till General *Massena* afsände spioner blifvit ertappade och skjutne. Till fullkomnande af de drag som röra General *Massenas* karakter, hörer ännu hvad han sade till Svenska härvarande Chargé d'Affaires Herr CantzliRådet Lagersvärd, några timmar före sin afresa: Denne Herre gratulerade honom till den hedrande capitulation han erhållit, hvartill han svarade: *Il n'y a rien de quoi me féliciter, lorsque je suis obligé de décamper d'un endroit, où je voudrais rester.* Han gaf för öfrigt skulden åt regerings-ledamöterna, och syntes då vara missnöjd med en capitulation, hvars like tideböckerna fåfängt eftersöka; men han hade kanske då redan af de Kejserlige fått veta, att General Buonaparte befann sig i Lombardiet, samt att de Kejserlige

hade upphäfvit blockeringen af Genua, i fall proposition om capitulationen 6 timmar senare blifvit beslutad. Att capitulation blifvit träffad, var allmänt bekant i Genua omkring kl. 1 e. m., och denna tidning blef likasom signal till offentligt plundrande af alla de bodar och mångelskestånd, hvarest man under belägringstiden försålt ätliga varor. Denna pöbelns sjelfhämd kunde verkligen ej alldeles missgillas, då man betraktar den oförskämdhet som alla matvaruförsäljare utöfvat emot sina landsmän och medborgare. Ty att absolut brist existerar på en vara, kan inträffa i hvad belägrings-historia som helst; men att en vara, som högst kostat inköparen 120 à 130 lire, kan af honom updrifvas till 7200, sådant lär hvarken ur belägrings- eller Jude nationens annaler kunna uppvisas. I samma proportion är äfven förhållandet af de öfriga matvaror och andra ämnens pris, som här följa:

En Mina eller 25½ kappar hvete, utbakadt i bröd, kostade lire 5200. *)

*) Lire 6, 16 soldi utgöra circa 1 Sv. Sp. R:d.

12 uns ($\frac{3}{4}$ sv. ℔.) kalfkött 5 lire. 12 uns oxkött 4 lire. 12 d:o kokött 3 l. 12 uns hästkött 1 lire 16 soldi à 2 l. 1 st. kyckling 16 lire. 1 halfstop mjölk 4 lire. 1 ägg 1 l. 16 s. à 2 l. 12 uns risgryn 9 lire. 12 uns hvetekli 3 lire. 1 st. rödlök 10 soldi. 12 uns kersbär 1 l. 10 soldi. 12 uns bondbönor med skal 18 soldi. 12 uns brännkol 1 lire 4 soldi. $\frac{1}{4}$ famn sur ved 18 lire. Sådant var tillståndet de sista dagarna i anseende till dyrheten. Åter i anseende till sjukdomarnes tilltagande, var förhållandet så, att vid epidemiens början 196, men vid öfvergifningen 506 menniskor hvar vecka med döden afgingo — General *Massena* afafseglade på en Fransk corsär samma afton, och erfor det mest obehagliga bemötande af pöbeln, som glömde huru han fullgjort en tapper officers pligter, för att endast ihågkomma det han varit orsaken till Genuas invånares lidande, och om han emottogs vid sin ankomst inom dess murar af kanoners dunder, så beledsagades han ur den med skällsord, hädefulla skrik och förbannelser.

Den 5 Juni.

Kl. 5 om morgonen, inkom i hamnen Engelska linieskeppet the Minotaur, commenderadt af ViceAmiralen af röda flaggan Lord *Keith*, och litet senare 2 andra, 3 Engelska och 2 Neapolitanska fregatter, med en stor mängd andra smärre örlogs- och handelsfartyg. 3000 man infanteri och 300 cavalleri kejserliga troppar inkommo ifrån landssidan, och togo i besittning alla posterne, under invånarnes allmänna fröjderop, som i dem tycktes se sina förlossare. Redan den 2 hade man öfver allt i kyrkorna börjat ett *Triduum Solenne*, för att bedja Allmakten att se till stadens nöd och elände samt sända hjelp ifrån höjden; detta slutades i dag kl. 12 med ett gladt *Te Deum*, då äfven klockorna ringdes öfverallt, hvilka alltsedan d. 10 April varit bundne, under strängt förbud att icke röras, för att således förekomma stormringning, som kunnat blifva ett medel att göra allmän uppresning. Samma dag mot aftonen gjorde insurgenterne ifrån Fon-

tanabuona, (som, oaktadt 10 art. i capitulationen fått af General *Assereto* tillstånd att beväpna de inkomna) flera olägenheter i staden, då de med våld inträngde i husen, der de bodde som kunde vara Fransmännen tillgifne, illa handterade inbyggarne och roffade till sig allt hvad bäst de der funno. Detta skulle nog hafva skridit till ytterligheter, om icke samma afton en sträng proklamation utkommit af GeneralMajoren och Riddaren Grefve *S:t Julien*, som jemte kejserliga patrullers bivaquerade på gator och gränder samt återställde allting i sin ordning.

Den 6 Juni.

Flera kejserliga colonner inkommo och passerade, och Gen. Löjtnanten Baron *Otho* fick order att med 25000 man aftåga åt La Bocchetta och Gavi. Man bör ej här förtiga eller glömma att anmärka det denne sednare fästning icke i detta års campagne kunnat af de Kejserlige intagas. Lika så litet har äfven den lilla ön Capraja, som också tillhör Ligurien,

kunnat af de Engelska eröfras, ehuru-väl de flera gånger försökt att sig deraf bemästra. Samma dag installerades den nya kejserliga kongl. Regeringen, af 7 ledamöter, neml. 6 adelsmän och en Grosshandlare, ofrälse. *Pionts F. Fr. Xavier* af Hechingen blef af Fältherren Baron *Melas* utnämd Guvernör öfver hufvudstaden och Genueser-gebitet.

De påföljande dagarne gick allting tyst och ordentligt tillväga, så väl i staden som deromkring; man såg beständigt troppar aftåga mot trakten af La Bocchetta, och det taltes redan med säkerhet om Franska reserv-arméns annalkande under förste Consuln Buonapartes eget anförande. Engelske Amiralen lät seqvestrera alla de i hamnen varande fartyg, hvilka han alla förklarade *de bonne prise*, och ålade ägarne deraf att inlösa dem, om de ville vidare behålla dem, eljest skulle han bortföra dem med sig. Allmänheten vardt häröfver ganska missnöjd, så väl som ock öfver det bemälte Amiral, emot sin lofven, icke til-

lät den nu i ymnighet i hamnen anlände spannmålen och andra lifsmedel, att utlossas och i land föras, och det blott för att bibehålla varorna vid ett för närvarande omständigheter öfverdrifvit pris; han hotade till och med att åter bortsända flera dermed lastade fartyg, och förböd Genuesiska fartyg att ur hamnen utlöpa. Detta skäliga missnöje ökades ännu mer, då, några dagar derpå, de Engelske verkligen började ur dockorna och hamnens inre delar, uthala de der befintliga goda genuesiska fartyg, och bortjagandes besättningarne, förde dem ut på redden för att bereda dem till afsegling. Hvarken gods eller folk spardes för att fullgöra Amiralens order, ty flere som velat försvara deras egendom, fingo dyrt och äfven med deras lif betala sin dristighet.

Men missnöjet hann sluteligen till den höjd hvarest det går öfver till förtviflan, då man den 17 såg de Engelskt sinnade bemästra sig artilleriet på strandbatterierna, för att detsamma med sig bortföra. Under tiden fick man,

Den 18 Juni,

Veta, att tidning ingått om den stora och blodiga träffningen som stått vid Marengo på strömmen Bormia, d. 16, hvari Franska reserv-armén, commenderad af General *Berthier*, slagit de Kejserlige totaliter ur fältet, och tvungit Fältherren Bar. *Melas* att teckna en märkvärdig evacuations- och stilleståndsconvention, i kraft hvaraf de Kejserlige borde till de Franska återlemna hela Piemont, Lombardiet, Ligurien och staden Lucca. Vid denna efterrättelse glömde Engelsmännen både capitulation, folkrätt och blygsel, gifvandes, *Den 20 Juni,*

Order att rasera alla strandbatterierna, och bortföra allt på dem befintligt artilleri, samt sände verkligen,

Den 21 Juni,

Båtar i land, för att sådant verkställa, och äfven för att derjemte plundra Portofranco. Det skulle ock hafva gått för sig, så framt icke Prinsen af Hohenzollern gått om bord hos Amiralen, föreställt honom sin obillighet och farligheten af det steg hvar-

med han så djerft öfverträdde folkrätten, och så vida förmått honom att draga sina order tillbaka, att ingenting verkställdes; men Genuesiska fartygen blefvo dock dömde, att med 550,000 lires igenlösas, hvilken summa också

Den 22 Juni,

Såsom lösepenning af CommerceTribunalet erlades, och sedan af detsamma blifvit *a pro rata* på skeppsredarne utdelad. Derpå begärde Engelske Amiralen ännu en dryg penningsumma för att tillåta de fartyg, som utanför hamnen befunnos lastade med spannmål, att inkomma; men som detta ej kunde åstadkommas, började han preparera till afsegling, förandes med sig bort största delen af bemälte fartyg. De Kejserlige i land uppförde sig emedlertid ganska hederligt, och allmänheten instämde gemensamt att berömma det redliga förhållande hvarmed Prinsen af Hohenzollern uträttade det kall, hvartill Fältherren Baron *Melas* honom utnämt, som

Guvernör öfver staden och dess territorium.

Den 23 Juni,

Om morgonen bittida, afseglade hela Engelska flottan till Port-Mahon; och Kejserlige tropparna defilerade hela dagen, emedan de borde evacuera staden samma afton, för att, i följe af den stilleStånds-convention som ägt rum emellan Fältherrarne *Berthier* och *Melas* vid Marengo, morgonen derpå öfverlemna den till de Franska, som redan voro lägrade vid Cornigliano.

Den 24 Juni,

Klockan 4 om morgonen började desse sednare att intåga och taga i besittning stadens fästningsverk. Allt gick mycket tyst till väga, frihetsträdet efter en 19 dygns hvila reste sig åter opp, och allmänheten, som vid dess fall förbannat den tappra General, som så käckt försvarat Genua, och med en röst ropat: Lefve Kejsaren! täflade nu om att hvar på sitt håll välkomma de segrande tropparna, utropande med dem: Lefve Friheten

ten! Några af dem, som tro att friheten består i att göra allt hvad passionerna och tillfället gifva vid handen, gjorde något buller i staden, men GeneralLöjtnanten *Suchèts* ankomst, utnämd till Guvernör öfver Ligurien, förde dem snart tillbaka inom anständighetens gränsor, emedan den åtföljdes af en sträng proklamation mot de orolige.

Den 25 Juni

Tycktes de sjelfsvåldige, i förakt af både folkrätt och borgerlig lag, vilja störa stadens lugn, förmedelst öfvervåld och hämdebragder; och redan mördades och blesserades flera de Kejserligas anhörige både på gator och i deras egna hus; men sådant blef snart dämpadt genom en ny proklamation af Guvernören, åtföljd af en skyndsam exekution, genom tillsättandet af en verksam och rättvis PoliceMinister.

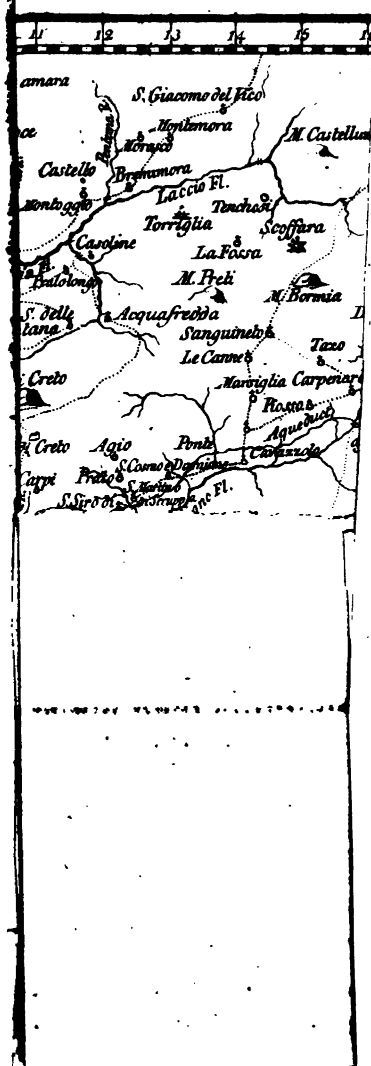
All ting blef sedermera tyst, och stadens invånare fingo snart njuta en stilla rolighet under den nya Regeringen, som bestod af en Commission

af 7 ledamöter, neml. 4 Ex-nobles och 3 ofrälse samt en Consulta af 30. Några dagar derefter afreste ifrån Genua bemälte GeneralLöjtnant *Suchet*; och blef i dess ställe utnämd till president för consultan, och Fransk Plenipotentiair Minister hos regeringscommissionen Divisions - Generalen *Dejean*.

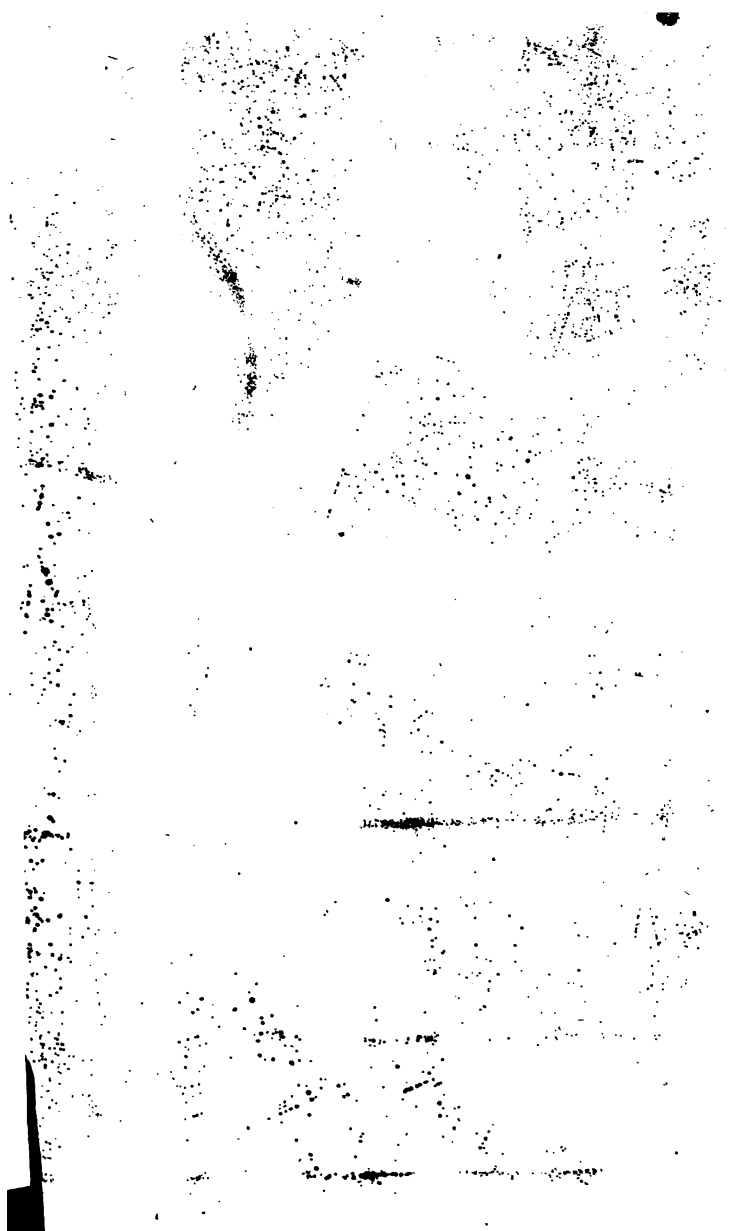
Epidemien rasade emedlertid med en faslig framgång, och innan kort såg man staden så godt som öde, emedan de, som ännu voro friska, bortreste för att undvika smittan. Man har anmärkt att denna stad, som vid blockeringens början hyste en folkmängd af mer än 120,000 personer, i Juli månad ej en gång kunde räkna 50,000. Man bör dock ej tro att alla de öfriga med döden afgått, ty allt sedan början af April månad hafva blott följande af smittosamma sjukdomar och naturlig död i hvar vecka till September månads slut aflidit 196. 184. 173. 218. 237. 232. 315. 343. 382. 399. 406. 491. 508. 562. 590. 552. 494. 412. 367. 302. 245. 186. 168. 140. 114.

*o3. 90. hvilket för 6 månader gjorde en summa af 7850, ett mortalitets antal som i fredliga tider fordrat i Genua mer än 2:ne år att uppfyllas. Medeltalet af de sjuka är nu 545. Som epidemien nu hvar vecka synbarligen minskas, smickrar allmänheten sig med det hopp att den snart skall aldeles upphöra, och så väl som de öfriga vedervärdigheter och eländen, som nu på så lång tid plågat menskligheten och omstjelpt södra Europens varelse, tillika med detta århundradet under fredens och lugnets skygd få till allas fägnad en snar och önskelig

ÄNDE.

11
12
13
14
15
amara
S. Giacomo del Vico
Montemora
Morasco
Castello
Bremamora
Laccio Fl.
Montoggio
Tenchosi
Torriglia
Scoffara
Casoline
La Fossa
M. Preli
Pratolongo
M. Bormia
Acquafredda
Sanguineto
Taxo
Le Canne
Creto
Marsiglia
Carpenara
Rossa
Aquedutto
Creto
Agio
Ponte
Cavazzolo
S. Cosmo e Damiano
Carpi
Pratto
S. Martino
S. Siro di
Struppa
M. Castellus

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

form 410

NOV 27 1925

